

Prakartėlė Lietuvos širdyje Vilniuje.

Edgaro Živatkausko nuotr.

PRELATAS EDMUNDAS J. PUTRIMAS
Lietuvos Vyskupų Konferencijos (LVK) Delegatas
užsienio lietuvių katalikų Sielovada

1 Resurrection Road, Toronto, ON M9A 5G1, CANADA
tel: (+1) 416 - 233 -7819

el. paštas: putrimas@sielovada.org ♦ Interneto svetainė: www.sielovada.org

Kad gyvenimas būtų pilnas

„Aš atėjau, kad žmonės turėtų gyvenimą, kad apsieitų jo turėti.“

(Jn 10, 10).

Brangieji, su šventomis Kalėdomis!

Ši gražiausia metų šventė mums primena apie viltį, kurią pasauliui dovanoja Jėzaus gimimas. Viltį, kad Dievas, tapęs žmogumi, mums atneš ramybę ir susitaikymo dovaną su Juo ir su vienas kitu. Viltį, kad atrasime Jame ir savyje jėgų tapti labiau mylinčiais savo artimą.

Šiemet Amazonijos sinodo dalyviai svarstė, kaip vykdyti sielovadą milžiniškame Amazonijos regione, kur Bažnyčia neturi pakankamai resursų, kad galėtų visus pasiekti ir visiems patarnauti. Paprastai sakant, svarstyta, kaip skelbti Jėzaus Gerąją Naująją vienose didžiausių pasaulio vyskupijų.

Kita vertus, šiais laikais mus nuo Dievo ir nuo vienas kito skiria ne vien dideli atstumai, bet ir individualizmo kultūra – kai noras gyventi tik sau ir dėl savęs širdį paverčia neįžengiamomis džiunglėmis. Daugelis mūsų savo dienas leidžia tankiai apgyventuose didmiesčiuose, tačiau vis daugiau žmonių nepriklauso bendruomenėms ir patiria vieatvę bei apleistumą. Kartais atrodo, kad dar niekuomet negyvenome taip toli vieni nuo kitų.

Tegul Dievas dosniai atlygina jums visiems, kurių dėka kitų gyvenimas gali būti džiugesnis, pilnesnis. Nuoširdžiai dėkojame daugeliui organizacijų, paramos fondų, tarp jų ir Lietuvių katalikų religinei šalpai, kurie savo kasdieniu darbu išpildo Jėzaus žodžius: „Iš tiesų sakau jums, kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte.“ (Mt 25, 40).

Meldžiu Dievą, kad ateinančiais metais mums visiems sektųsi padėti Jėzų atrasti tiems, kas dar Jo nepažįsta, ypač mūsų šeimose, bendruomenėse. Priimkime Jį į savo gyvenimus ir šventes kaip artimą draugą ir bičiulį.

Linkiu Jums Dievo artumo Kalėdų šventėje ir pilnų 2020 metų Maldos vienybėje.

Prelatas Edmundas J. Putrimas

* Sveikinimo vaizdo įrašą galite rasti tinklalapyje adresu www.sielovada.org

Nežinomo Aukštaitijos partizano eilėraštis

*Oi neverk, močiute, jog per šventas Kūčias
Šiemet mano vieta pasiliks tuščia,
Ir nelauš iš tavo rankų šventos plotkelės
Tas, kur laužė pernai, kai dar buvo čia.*

*Šiemet mano vietoj dėk eglės šakelę
Iš to pat eglyno, kur pernai buvau.
Ir uždek mažytę Kūčių žvakę -
Tu tai padarysi, aš tikrai žinau.*

*Aš žinau: tu klaupsi poterių kalbėti
Prie uždengto stalo su visa šeima.
Mane prisiminus tu tyliai raudosi,
Per raukšlėtą veidą riedės ašara.*

*Bet neverk, močiute, žinok, aš ne vienas
Palikau Tėvynę ir gimtus namus.
Daug jau kas nevalgys šitos vakarienės
Ne tik tai Tėvynėj, bet ir pas mus.*

<http://partizanai.org/aukštaitijos-partizanai-eiles-ir-dainos>

Visiems bendradarbiams, talkininkams ir mieliems skaitytojams linkime džiugių ir šviesių Šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų metų!
„Dirva“

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda nuomonės nekeičia ir sako nematantis susisiekimo ministro **Jaroslavo Narkevičiaus** toliau einančio pareigas. LRT TELEVIZIJOS laidoje „Dienos tema“ šalies vadovas dar kartą pabrėžė, kad dabartinis ministras atrodo kaip lengvai „tampomas už virvučių“, o esminiai sprendimai yra priimami už jį. LRT.lt primena, kad dėl J. Narkevičiaus sprendimų pasipiktinimas viešojoje erdvėje kilo po to, kai jis spalio pabaigoje atleido Lietuvos pašto valdybą. Vėliau 15min.lt paskelbė, kad J. Narkevičiaus komandiruotės Abu Dabyje metu už vakarienę jam sumokėjo Susisiekimo ministerijai pavaldi Lietuvos automobilių kelių direkcija.

Seimo nariai ketina įteisinti alternatyviąją mediciną. Parlamentas apsvarstęs pritarė Papildomosios ir alternatyvios sveikatos priežiūros įstatymo projektui. Dar liko vienas balsavimas dėl įstatymo priėmimo. Sveikatos apsaugos ministras **Aurelijus Veryga** sako, kad įstatymo reikia norint sureguliuoti šią „beveik chaotiškai susiformavusią sveikatos priežiūros paslaugų sritį“. Įstatymo projektu būtų apibrėžtos į klasikinės medicinos sampratą netelpančios sveikatos priežiūros praktikos, joms nustatyti kokybės ir saugumo reikalavimai. Tarp alternatyvios medicinos paslaugų minima delfinų terapija, dėlių terapija, akupunktūra, kaniterapija (terapija su šunimis), kitos paslaugos.

„**Tai pati gražiausia Kalėdų eglė** Europoje. Vilniaus Kalėdų eglutė yra stulbinanti!“ – taip šiųmetę Vilniaus eglę apibūdina kelionių krypčių portalas „**European Best Destinations**“, renkantis gražiausias, įspūdingiausias ir labiausiai vertas aplankyti vietas. Antroje vietoje šiame eglučių sąrašė rikiuojasi Praha, po kurios seka Strasbūras, Kelnas, Kijevas, Roma, Viena, Budapeštas, Insbrukas, o dešimtuką baigia Briuselis.

Žemaitijos viduryje kuriamas pirmasis Lietuvoje meškų rezervatas. Dalis žemaičių džiaugiasi, nes meška – vienas iš šio etninio regiono simbolių. Tačiau naujuosius gyventojus turėsianti iš neprižiūrinčių savininkų priimti Telšių urėdija sunerimusi. Meškų priežiūrai lėšos nenumatytos, nėra ir jas prižiūrėti gebančių specialistų.

Mokslininkai pasigenda ilgalaikės mokslo ir studijų finansavimo didinimo programos. Visuotiniame suvažiavime jie teigė, kad rūpesčių daug – nyksta universitetai, neaiški švietimo kryptis, mokslininko darbas vargiai apmokamas. Pasak Lietuvos mokslininkų sąjungos pirmininko, į problemų sprendimą turėtų įsitraukti ne tik visuomenė ir patys mokslininkai, bet ir Seimas, Vyriausybė bei prezidentūra. Jaunieji mokslininkai neslepia, situaciją reikia taisyti iš esmės. Atlygiai visiškai nekonkurencingi, lyginant su kitomis Europos Sąjungos šalimis, todėl nuolat vyksta protų nutekėjimas.

Vykstant valstybės biudžeto svarstymams, apie menkus atlyginimus ėmė kalbėti ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) darbuotojai. Kadangi nėra priskiriamas nei švietimo, nei akademinėi sričiai, istoriko Arvydo Anušausko teigimu, Centras menkai finansuojamas. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centro direktorė Teresė Birutė Burauskaitė pabrėžia, kad intelektualinio darbo vertinimas vis dar mena sovietinius laikus, o taip yra ir su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru.

Vilniaus apygardos administracinis teismas atmetė Sausio 13-osios byloje nuteisto Juriiaus Melio skundą dėl jo perkėlimo į zoną, kurioje bausmę atlieka buvę valstybės tarnautojai. Teismas pranešė, kad J. Melis kreipėsi prašydamas panaikinti Vilniaus pataisos namų ir Kalėdų departamento sprendimus netenkinti prašymo perkelti jį į lokalinę zoną, kurioje bausmę atlieka buvę valstybės tarnautojai. Pasak J. Melio, jis yra buvęs kariškis, užsienietis, buvęs valstybinės mokesčių inspekcijos tarnautojas, tad perkėlus iš Vilniaus pataisos namų bendros zonos į lokalinę zoną būtų išvengta pavojaus jo gyvybei ir sveikatai.

Tūkstančiai Lietuvos „Facebook“ vartotojų seka paskyrą pavadinimu „Paranormal.lt naujienos“. Maždaug kas valandą jie gauna žinutę apie naują straipsnį. Tai beveik taip pat dažnai, kaip savo naujienomis „Facebooke“ dalijasi LRT ir kiti populiariausi šalies naujienų portalai. Tik čia dalijamasi informacija apie ateivius, anomalijas, mistiką, sąmokslų teorijas, ezoteriką, liaudies mediciną, receptus. Puslapyje galima rasti ne tik naujienų srautą, bet ir nuorodų į „veiksimo ir mistikos TV“: tai rusiški kanalai TV3, REN TV ir STS. Šie kanalai išties išsiskiria atitinkamo turinio naujienomis (laidose suplakama politika, karyba ir mistika, pavyzdžiui, galima išgirsti diskusijų, ar Vladimirą Putiną siuntė Dievas), tačiau taip pat yra siejami su Rusijos vyriausybės įtaka. Lietuvos teismas prieš 4 metus sustabdė „REN TV Baltic“ transliacijas dėl kurstomo karo ir neapykantos.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

LIETUVOS VADOVAS SUSITIKO SU JAV PREZIDENTU DONALDU TRAMPU

Pasibaigus pagrindinei NATO viršūnių susitikimo Londone sesijai, JAV vadovas pakvietė darbo pietums susitikti šalis, kurios vykdo įsipareigojimą gynybai skirti 2 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP).

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus

Pasibaigus pagrindinei NATO viršūnių susitikimo Londone sesijai, Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda dalyvavo darbo pietuose JAV Prezidento Donaldo Trampo (Donald Trump) kvietimu. JAV vadovas pakvietė susitikti šalis, kurios vykdo įsipareigojimą gynybai skirti 2 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP).

Susitikime dalyvavusiems valstybių vadovams JAV Prezidentas padėkojo už atsakingą požiūrį į savo šalių saugumą ir išreiškė lūkestį, kad tokių šalių nuolat daugės.

„Pastaraisiais metais visos sąjungininkės didina išlaidas gynybai, visos supranta, kad to reikalauja didėjantys saugumo iššūkiai ir grėsmės. Lietuva,

saugodama vieną didžiausių išorinių NATO ir ES sienų, atsakingai rūpinasi visų NATO sąjungininkių ir ES partnerių saugumu. Džiugu, kad mūsų sąjungininkės supranta mums tenkančią ypatingą naštą ir vertina mūsų indėlį į bendrą euroatlantinės bendrijos saugumą“, – sakė Prezidentas Gitanas Nausėda.

Šalies vadovas pietų metu JAV Prezidentui padėkojo už ypatingą lyderystę, skatinant sąjungininkes vykdyti visus prisiimtus NATO įsipareigojimus, ypač dėl tinkamo gynybos finansavimo.

„Esame tikri, kad tik tos šalys, kurios atsakingai žiūri į savo pačių saugumą ir deda visas pastangas apsiginti nuo išorės priešų, gali tikėtis deramos pa-

ramos ir iš sąjungininkių“, – sakė Prezidentas Gitanas Nausėda.

Lietuvos vadovas taip pat padėkojo už JAV indėlį ir lyderystę, stiprinant Baltijos regiono saugumą. Prezidentas pasidžiaugė puikiai veikiančiu priešakiniu NATO batalionu Rukloje ir išreiškė padėką JAV neseniai dislokavus papildomas pajėgas – sunkųjį šarvuotą batalioną – Pabradėje. Šios pajėgos yra ypač svarbios Lietuvos saugumui ir prisideda atgrasant potencialias agresores.

Prezidentai taip pat kalbėjo apie Lietuvos išgyjamą ginkluotę, skirtą šalies gynybiniam pajėgumams stiprinti. Šiais metais Lietuva gynybai skiria 2,03 proc. BVP.

Prezidento komunikacijos grupė

PENTAGONO VADOVAS SUKRITIKAVO NATO „IŠLAIKYTINES“

JAV gynybos sekretorius Markas Esperis gruodžio 13 d. teisingo Vašingtono spaudimą NATO sąjungininkėms skirti daugiau lėšų savo gynybai, pareiškęs, kad Vakarų aljansas negali leisti, kad tarp jo narių būtų „išlaikytinių“.

Atsakydamas į Užsienio

ryšių tarybos klausimus apie JAV prezidento Donaldo Trampo kritiką kitoms NATO narėms M. Esperis sakė, kad Jungtinės Valstijos nesielgia neprotingai, reikalaujamos jų išleisti daugiau pinigų.

„Mūsų aljansai nėra grindžiami [finansiniais] sando-

riais. Jie veikiau grindžiami abipuse pagarba, bendromis vertybėmis ir bendru noru už jas kovoti“, – kalbėjo Pentagono vadovas.

M. Esperis pabrėžė, kad šalys yra įsipareigojusios daugiau prisidėti prie Aljanso išlaikymo.

LRT

Mieluosius „Dirvos“ skaitytojus, bendradarbius, platintojus, rėmėjus, įstaigos darbuotojus ir visus „Vilties“ draugijos narius Kalėdų švenčių proga nuoširdžiai sveikina ir laimingų 2020 metų linki „Vilties“ draugijos valdyba

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.

Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.

VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.

Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00.

Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

SUTARĖ DĖL VIENO PARLAMENTO IR VIENOS VYRIAUSYBĖS SUDARYMO

Dideli pokyčiai bręsta Lietuvos kaimynystėje. „Only news” rašo, kad Baltarusijos ir Rusijos prezidentai Aleksandras Lukašenka ir Vladimiras Putinas susitarė dėl grandiozinių planų, skirtų realizuoti sąjunginės valstybės sudarymo sutarčiai, numatančiai abiejų šalių vieno parlamento ir vienos vyriausybės sudarymą. Apie tai spaudos konferencijoje Maskvoje pranešė Baltarusijos pasiuntinys Rusijoje Vladimiras Simaško. Pasak jo, „Prezidentai sutarė, kad tikslai iškelti grandioziniai ir jie neturi keistis. Jie apima vieningą mokesčių įstatymų sistemą, bendrą naftos, dujų ir elektros energijos rinką, ketinama sukurti vieną parlamentą ir vyriausybę su nustatytais įgaliojimais, kai nepriklausomos Rusija ir Baltarusija perduoda aukščiau tam tikras vadovavimo funkcijas su įpareigojimais jas įvykdyti. Štai tokios užduotys dabar sprendžiamos”.

Diplomatas teigė, kad yra 31 Rusijos ir Baltarusijos integracijos kelio „žemėlapis”, kuriame 20 kelių absoliučiai suderinti per abiejų šalių premjerų susitikimą. V. Simaško pridūrė, kad iki gruodžio 7 d., kuomet įvyks Putino ir Lukašenks susitikimas Maskvoje, būtina surasti kompromisus ir minimalizuoti nesutampančius požiūrius. „Prie šių klausimų dabar dirbame, o toliau paskutinį žodį tars šalių prezidentai”, - sakė Baltarusijos pasiuntinys. Taip pat jis paminėjo, kad bendrą rinką sukurti numatyta iki 2021 metų, taigi dabar reikia galvoti, kaip „pergyventi 2020 metus”.

Priminsime, kad integracijos sutartis buvo pasirašyta 1999 m. Politologai pastebi, kad planas sujungti į vieną valstybę Baltarusiją ir Rusiją kartu yra ir galimybė Putinui išlikti valdžioje po 2024 metų, kuomet baigsis jo prezidentavimo kadencija – pagal Rusijos Federacijos Konstituciją jis jau negalėtų bolotiruotis į šį postą, o štai atsiradus „naujai valstybei”, jis jau galėtų tapti jos vadovu. Taip Putinas išspręstų vadinamąją 2024 m. problemą”.

Trumpai tariant, Baltarusijos nepriklausomybės kaina Putinas išliktų valdžioje. Labai stebėtis tuo nereikėtų – Lukašenka jau seniai dreifuoja Rusijos pusėn, o absoliučią valdžią išlaikė irgi tik Rusijos remiamas ekonomiškai: gaudamas iš Rusijos energetinius resursus už minimalias kainas jis galėjo išlaikyti gyventojų daugumai priimtina pragyvenimo lygį. Dabar, matyt, pribrendo metas grąžinti Rusijai skolas. Nedaug vilčių, kad baltarusiai vieningai pasipriešins faktiškam šalies nepriklausomybės panaikinimui – apklausų rezultatai rodo, kad maždaug pusė gyventojų palaiko šalies kryptį į Rusiją, o ne į Vakarus. Tuo stebėtis išvis neverta – informacija apie Vakarus Baltarusijoje pateikiama šališka (kaip visuomet, akcentuojamos seksualinės mažumos), pagrindinis „žinių” teikėjas yra Rusija, o demokratinės opozicinės jėgos yra per silpnos daryti ženklusnę įtaką (tai suprantama – su jomis Lukašenka „nesiceremonija” – per paskutinius rinkimus žadėjo „rankas išsukti”).

Įdomu, ką dabar kalbės Lietuvos politikai, siūlę „artimiau draugauti su Baltarusija”, nes antraip ją „suvalgys” Rusija? Ar jie pripažins, kad Lukašenka ilgai vedžiojo už nosies

VYTAUTAS LANDSBERGIS

DIDŽIOJI IR PRALEISTOJI PROGA

Kalba konferencijoje „Lietuva ir tarptautinės politikos pokyčiai”, 2019-12-11, Vilnius

Sukanka trisdešimt metų, kai Maskvoje, SSRS liaudies deputatų II suvažiavimo sesijoje, buvo istoriškai įvertintas, pasmerktas Hitlerio-Stalino 1939 m. sandėris griauti taiką, grobti žemes ir tautas, faktiškai pradėti Antrąjį pasaulinį karą.

Agresoriai gal tikėjosi antrosios Miuncheno kapituliacijos, tada būtų tęsę karą prieš kitas tautas kiek vėliau. Tačiau išprovokavo nedelsiamą didelį dviejų pasaulių karą, o po pusantrų metų buvimo „komunaci” pakto „sąjungininkais” jau susikibo tarpusavy.

Šiandien verta aptarti to tarptautinio nusikaltimo pirmą tarptautinį įvertinimą, duotą po 50 metų, būtent 1989-ųjų gruodį. Tai nepaprastai svarbus įvykis, kuriame man – anuometiniam SSRS liaudies deputatų suvažiavimo nariui ir dalyviui - teko šį tą veikti.

Mėginsiu išvengti asmeninių memuarų, nebent blykstelėtų kokia itin spalvinga detalė. Tačiau išties svarbu, kas tada vyko, galėjo įvykti – net kita pasaulio istorijos eiga! – ir, deja, neįvyko.

Štai prieš mus du dokumentai. Gėdingasis dviejų totalitarinių diktatūrų „paktas” (anot Helmuto Kohlio 1989 metų vertinimo, „Teufelspakt”); o greta, kaip atrodė, ir jį užbraukęs, pasmerkęs norėjusio Sovietų Sąjungą pakeisti Deputatų suvažiavimo, aukščiausio jos organo, Nutarimas.

1939 m. Maskvos pakte buvo svarstomi ir pasirašyti, kartu su slaptaisiais protokolais, nuosprendžiai Suomijai, Estijai, Latvijai, Lietuvai, Lenkijai, iš dalies Rumunijai. Taigi tautoms, gyvenusioms tarp abiejų didžiųjų fašistinių imperijų. Įdomu, kad jos čia save ir vadina imperijomis. Rumunijos vardo vengta, tad veidmainiauta vardu Besarabija, kuri nebuvo valstybė.

Veidmainiškai formuluota: „teritorinės-politinės pertvarkos atveju”, t.y. „jeigu įvyktų politinių teritorinių pokyčių”, kai tie pokyčiai buvo slapčiomis jau suderėti ir net žemėlapiuose pasižymėti. SSRS jau

prieš porą metų spausdinosi Baltijos regiono karinius strateginius žemėlapius, kuriuose dar nepriklausomos valstybės atvirai ciniškai ir avansu įvardijamos kaip Lietuvos SSR, Latvijos SSR, Estijos SSR... (Didieji Maskvos melagiai ligi šiol pliauškia, kad karas buvęs jiems netikėtumas...) 1939-aisiais reikėjo, kad tai „pertvarkai” nekliudytų Hitlerio Reichas, ir marodierių mainais jam buvo atiduota didžioji dalis Lenkijos.

Tokia buvo Stalino pastovi programinė politika, paskelbta jo garsiojoje priesaikoje prie Lenino karsto: „**Plėsti Sovietų Sąjungą**”.

Hitleriui pirmiausiai reikėjo susitarimo-garantijos, kad Stalinas nepadės Lenkijai, ir tą garantiją jis gavo su kaupu. Stalinas net sušaukė savo vargšus „deputatus” iš vasaros atostogų, ir jie paklusniai rugpjūčio 31 d. ratiifikavo „draugystės” sutartį su Vokietija. Kitą rytą, rugsėjo 1-ąją, Hitleris galėjo ramiai pulti pasmerktą Lenkiją.

Ir štai po 50 metų ta pati Sovietų Sąjunga, nelyginant pasakoje, pasmerkia Stalino-Hitlerio sutartį su visais protokolais!

Tokio žingsnio 1989 m. nesiryžo svarstyti ir žengti net demokratinė VFR (dar nesuvienyta su VDR); kalbėjau apie tai vasarą Bonoje su Bundestago užsienio reikalų komiteto pirmininku Hansu Sterckenu. Žiūrėkit, Maskvoje Deputatų suvažiavimas rengia nutarimą šiuo klausimu... „– Ne, Vokietija to nedarys, pakaks kanclerio pasisakymo...” Ir vis dėlto vieno liaudies deputato iš Lietuvos iniciatyva galimai prisidėjo, kad Helmutas Kohlis rugsėjo 1-ąją, minint Antrojo pasaulinio karo 50-ąsias metines, tarė Bundestage griežtus ir tikslus istorinio vertinimo žodžius, net apgailestavo Vokietijos kaltę dėl Baltijos tautų likimo.

Vokietiją varžė suvienijimo viltis. O štai Sovietų Sąjunga savo Liaudies deputatų suvažiavimo valia, kurią įtaškojo daugelio tautų, įskaitant Rusiją, demokratiniai

sąjūdžiai – pasiryžo ir žengė!

Žingsnis unikalus, istorinis, vienintele galima ir teisinga kryptimi – į tiesą, garbę, sąžinę. Tai dabar ir apmąstome. Didžioji galimybė!..

Jei anas Maskvos paktas buvo **interfašistinis** dokumentas, lipdęs išplėstą raudonai rudą fašistų internacionalą, tai vėl Maskvoje 1989-ųjų pabaigoje buvo patvirtinta priešingybė – tikra antifašistinė nuostata, pasmerkusi ir raudonąją fašizmą.

Žinoma, ir čia stokota nuoseklumo. SSRS pasmerkė stalininę vadovybę („Stalinas ir Molotovas”, „Stalinas ir jo pakalikai”), bet ne valstybę. Nesiūlyta realiai atitaisyti nusikaltimų, bausti nusikaltėlius. Bet pasakyta daug.

Pakto tikslas išties nebuvo atidėti karą, juolab jo išvengti. Tai melo legendos. 1939 m. pakto tikslas buvo grobti žemes ir tautas. Tą parodo dar neužgrobtų žemių marodieriškos išankstinės dalybos. Po to – susitarimo vykdymas. Tokia faktų istorija.

Išvadą dėl Maskvos pakto ir Suvažiavimo nutarimą parengė deputatų komisija, kurioje iš Lietuvos dalyvavo Just. Marcinkevičius, K. Motieka, Z. Sličytė ir V. Landsbergis. Pirmininkavo Aleksandras Jakovlevas, kurio vardas prisimintinas su dėkingumu ir pagarba. Tai žymus gorbačiovinės epochos politikas ir politinis mąstytojas, tikėjęs, kaip ir Andrejus Sacharovas, kad Rusija gali pasveikti.

Priedu keletą baigiamųjų išvadų.

Prieš 30 metų oficialiai valstybiškai atmetus ir pasmerkiant senąjį Hitlerio-Stalino sutartąjį **Maskvos pakto** protokolą kaip niekinį, „neteisėtą nuo pasirašymo momento”(!) savaime turėtų būti draudžiama garbinti Hitlerio ir Stalino hegemonizmą, jų grobiamuosius karus, aneksijas, atitinkamai ir karinius nusikaltimus. Nusikaltėlio Stalino garbinimas diskredituoja Rusiją iš pamatų, bet gal tai nebus amžina. Aišku, jeigu išliks pati Rusija.

Tuo pačiu, gal ir neįvardindamas, SSRS Liaudies deputatų suvažiavimo aktas priminė versališkosios tautų teisės Europoje tęstinumą. Smerkiant tarptautinių Taikos sutarčių su Lietuva, Latvija ir Estija sulaužymą, šios sutartys iš principo dar sykį legitimuotos. Plepalai, neva 1920 m. Taikos sutartis urmu panaikino nepriklausomų, pripažintų Baltijos valstybių 1940 m.

(Nukelta į 4 psl.)

daugelį Vakarų politikų, šantažuodamas juos Rusijos korta? Juk ženklų, kad Lukašenka bent kiek priešintųsi bendros valstybės – kas iš tiesų reiškia viso labo Rusijos teritorijos padidėjimą - ne tik nėra, bet ir būti negali. Ką gi, ruoškimės „pabėgeliams” iš tos pusės – juk baltarusiai nemažai patyrė naudos ir iš Vakarų, tad atsiras nenorinčių pasukti į Rusiją tik dėl pigesnės elektros ir dujų. Nenustebčiau, jei tarp tokių atsiras ir baltarusių, kurie šiuo metu dirba Europos šalyse. Paskutinis klausimas – o kaip vadinsis ta bendra valstybė?

Kęstutis Šilkūnas

(Atkelta iš 3 psl.)

**DIDŽIOJI IR
PRALEISTOJI PROGA**

aneksija, verti kokios nors Molotovo premijos. Lietuvos URM galėtų įsteigti tokią premiją ir skirti ją kolegoms Maskvoje, kurie visai neseniai būtent Stalino aneksijos argumentu atmetė istorinę Tartu Taikos sutartį su Estija.

JAV prezidento W. Wilsono ir Versalio taikos konferencijos principai leido po Pirmojo pasaulinio karo kurti teisingesnę, dekolonizuotą Europą. Nukentėjo agresyvios imperijos, laimėjo tautos. Tarp jų – Lietuva. Kai Rusijos valdytojas, viešėdamas Lenkijoje, Vesterplatėje, peikė būtent Versalį, jis kaitino paraką keptuvėje. Tikėtina, kad Hitleris iš pragaro jam pritarė.

Jau po 1991 m. sausio žudynių Vilniuje, duodamas interviu doram rusų žurnalistui A. Čeparuchinui, berods, austrų spaudai – pastebėjau, kad prieš Rusiją tėra du keliai. Vienas, tai susivokti, kad ir ji – stalinizmo auka; o kitas – kad jai labiau apsimoka būti nusikaltimų paveldėtoja ir naudotoja.

Deja, šių dienų Rusija yra pasirinkusi antrąjį kelią. Tai Rusija – stalinizmo auka su Stokholmo sindromu. Toks yra didysis Stalino kerštas.

Neostalinistai šiandien skelbia stalininės kumščio teisės tęstinumą – ką užgrobiau, tas mano! - tačiau tikėtina, kad pasaulis negrįš į viduramžius.

Arba grįždamas žlugs kaip nevykėlių visuma, nepasiteisinusi pokrikščioniška civilizacija.

Tikėtina, kad to galima išvengti branginant demokratiją principingumą ir susivienijimus. Natūralu, kad „velnio pakto“ šalininkai tikisi suardyti atlantinę taikos sąjungą. Veikla matoma. Apie tai šiandien kalbėjo Lietuvos Prezidentas.

Tokia nūnai Šiaurės pusrutulio dilema, kadaise prazūdžius 1989 metų istorinę progą.

**ES VADOVAI ĮVERTINO LIETUVOS SUSIRŪPINIMĄ
NESAUGIAIS PROJEKTAIS**

Europos valstybių vadovai Briuselyje po Europos Vadovų Tarybos (EVT) darbo sesijos. *ES nuotr.*

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda gruodžio 12 d., ketvirtadienį Briuselyje dalyvavo Europos Vadovų Tarybos (EVT) darbo sesijoje. Joje ES valstybių vadovai diskutavo Lietuvai itin svarbiais daugiamečių finansinės perspektyvos ir klimato kaitos klausimais, aptarė santykius su Rusija po Normandijos ketverto susitikimo bei Europos ateities konferenciją.

EVT darbo sesijos, skirtos ES klimato kaitos politikai, išvadų tekstas įtvirtino reikalavimą trečiosioms šalims

užtikrinti aukščiausius tarptautinius aplinkosaugos ir saugumo standartus.

„Džiaugiuosi, kad Bendrijos lyderiai rimtai vertina Lietuvos susirūpinimą nesaugiais projektais, vystomais ES kaimynystėje“, – sakė Prezidentas Gitanas Nausėda.

Šalies vadovas pabrėžė, kad atsisakiusi branduolinės energetikos, Lietuva sėkmingai pasuko atsinaujinančios energetikos kryptimi, ir priminė, kad siekti klimatui neutralios ekonomikos iki 2050 m. yra Bendrijos moralinė atsakomybė. Tačiau tam reikia gerai

apgalvotos, socialiai teisingos ir efektyvios ūkio pertvarkos, orientuotos į tvarų augimą, lygios prieigos prie Teisingo perėjimo fondo (TPF) bei kitų finansinių paskatų daugiamečioje perspektyvoje.

Prezidentas nurodė, kad, preliminariais skaičiavimais, lėšų poreikis Lietuvoje planuojamoms priemonėms ES energetikos ir klimato politikos tikslams įgyvendinti iki 2030 m. yra apie 14 mlrd. eurų, o pasiekti klimato neutralumą iki 2050 m. kainuotų apie 41 mlrd. eurų.

Prezidentas atkreipė ES

valstybių ir vyriausybių vadovų dėmesį, kad Europos Parlamento ir ES Tarybai pirmininkaujančios Suomijos sutarimas dėl Mobilumo paketo gali atnešti daugiau taršos. Be to, daugiamečioje finansinėje programoje numatytas išmokų mažinimas žemės ūkio ir sanglaudos politikoms taip pat turėtų neigiamos įtakos siekiant kovos su klimato kaita tikslų.

„Pirmininkaujančios ES šalies pasiūlyme Lietuvai skiriamas sanglaudos politikos finansavimas mažėja 27 proc. Tai kelia grėsmę tiek regionų plėtrai, tiek ir žaliųjų tikslų įgyvendinimui. Nėra pateisinimo ir išliekančiam atotrūkiui tarp tiesioginių išmokų ES valstybių ūkininkams“, – sakė Prezidentas, pridūręs, kad 2021–2027 m. ES biudžetas turi būti tvarus, teisingas ir subalansuotas.

Diskusijoje dėl ES santykių su Rusija po Normandijos ketverto susitikimo Paryžiuje gruodžio 9 d. ES valstybių ir vyriausybių vadovai sutarė, kad Rusija nerodo pažangos įgyvendindama Minsko susitarimus, todėl nėra pagrindo naikinti jai taikomas sankcijas.

Gruodžio 13 d., penktadienį, Prezidentas dalyvaus euro grupės viršūnių susitikime, susitiks su Italijos Ministru Pirmininku Giuseppe Conte bei kartu su kitais ES valstybių ir vyriausybių vadovais aptars tolesnę „Brexit“ eigą ir būsimus santykius su Jungtine Karalyste, šiai pasitraukus iš Bendrijos.

Prezidento komunikacijos grupė

LIETUVA GAVO ANTRĄJĄ EUROPOS INVESTICIJŲ BANKO PASKOLOS DALĮ

Gruodžio 13 d. į Lietuvos valstybės išdą įplaukė antroji 1,3 mlrd. eurų Europos investicijų banko (EIB) paskolos dalis – 300 mln. eurų. Už ją bus mokamos 0,463 proc. metinės palūkanos, ši norma fiksuota visai paskolos trukmei – 25-eriems metams.

„Išskirtinai palankios paskolos sąlygos – ilgas terminas

ir maža fiksuota palūkanų norma visam laikotarpiui – leis efektyviau ir operatyviau panaudoti Europos Sąjungos fondų lėšas, bus sparčiau įgyvendinami investicijų projektai, mažesniais kaštais atnaujinama ir modernizuojama savivaldybių infrastruktūra“, – sako finansų ministras Vilius Šapoka.

EIB paskolos lėšos naudo-

jamos 2014–2020 m. Europos Sąjungos (ES) projektų Lietuvoje bendrajam finansavimui smulkiojo ir vidutinio verslo skatinimo, energetikos, aplinkos apsaugos, klimato kaitos, transporto ir tinklų infrastruktūros, užimtumo, socialinės, švietimo, viešojo administravimo, techninės paramos ir kaimo plėtros srityse.

Be to, dalis EIB paskolos perskolinama ES projektus įgyvendinančioms savivaldybėms, valstybės ir savivaldybės įmonėms, akcinėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kurių visas arba dalį akcijų valdo valstybė ar savivaldybė bei viešosioms įstaigoms, kurių steigėjai yra valstybės ar savivaldybės institucijos. Minėtos įmonės ir bendrovės gali šios paskolos lėšas naudoti ES projektų bendrajam finansavimui.

Lietuva ir EIB sutartį dėl 1,3 mlrd. eurų paskolos 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos bendrajam finansavimui užtikrinti

pasirašė 2015 m. gegužę. Tais pačiais metais Lietuva gavo pirmąją EIB paskolos dalį, už kurią mokamos 1,510 proc. metinės palūkanos, paskolos trukmė – 25-eri metai.

Papildoma informacija:

EIB įkurtas 1958 m. Europos ekonominės bendrijos sutartimi (Romos sutartis). Bankas teikia ilgalaikį finansavimą investicijų projektams, kurie prisidėtų prie ES politikos tikslų įgyvendinimo.

Banko akcininkėmis yra visos ES valstybės narės, o jo Valdytojų tarybą sudaro šių šalių finansų ministrai. Pagal skolinimo apimtį EIB yra didžiausia daugiašalė finansų institucija pasaulyje.

Lietuva EIB nare tapo 2004 m. gegužės 1 d. įstojusi į Europos Sąjungą.

2019 m. EIB investicijos į Lietuvą sudarė 46,6 mln. eurų. Nuo 2004 m. bankas iš viso į projektus Lietuvoje investavo 2,9 mlrd. eurų.

LR Finansų ministerijos inf.

Sveiki sulaukę šventų Kalėdų.

*Tegu laimė ir jaukumas,
šiluma ir meilė apgaubia
Jūsų namus ir sielas.*

*Laimingų Naujųjų metų
Jums ir Jūsų artimiesiems!*

Lietuvių Fondas

KALĖDINIAI POKYLIAI VAŠINGTONE

Dr. J. V. Prunskis ir jo sutuoktinė dr. Terri su JAV Prezidento dukra Tiffany Trump.

Asmeninio dr. J. Prunskio archyvo nuotr.

JAV Prezidento Donald Trampo (Donald Trump) administracijos visuomeninis patarėjas sveikatos klausimais, LR garbės konsulas JAV (Kolorado valstija), septyniuose Čikagos priemiesčiuose veikiančios Ilinojaus skausmo klinikos įkūrėjas dr. Jonas V. Prunskis su sutuoktine dr. Terri Dallas-Prunskis gruodžio 9 d. dalyvavo Vašingtone

vykusiuose kalėdiniuose pokyliuose: JAV Prezidento ir jo sutuoktinės Melania surengtoje kalėdinėje puotoje Baltuosiuose rūmuose ir JAV viceprezidento Mike Pence bei jo sutuoktinės Karen kalėdiniame pokilyje, vykusiame viceprezidento rezidencijoje.

LR garbės konsulato JAV (Kolorado valstija) informacija

PO DISKUSIJOS LIETUVOS TEISINGUMO MINISTERIJOJE APIE VARDŲ RAŠYBĄ – SIŪLYMAS KREIPTIS Į KONSTITUCINĮ TEISMĄ

Kodėl įstatymas draudžia civilinės būklės aktuose rašyti lietuvių kalbos taisyklių neatitinkančius vardus, bet teismai tenkino tokius žmonių prašymus? Ar nereikėtų liberalizuoti vardų rašymo dokumentuose taisykles? Šie klausimai buvo aptariami šiandien Teisingumo ministerijoje vykusioje diskusijoje dėl vardų rašymo civilinės būklės aktų įrašuose. Joje dalyvavo civilinės metrikacijos įstaigų atstovai, kalbininkai, nevyriausybinių organizacijų atstovai bei teisininkai.

„Įstatymas numato, kad civilinės būklės aktų įrašai rašomi lietuvių kalba, taigi vardai, rašomi civilinės būklės aktuose, turi atitikti lietuvių kalbos taisykles, vardai taip pat turi atitikti asmens lytį, neprieštarauti gerai moralei ir viešajai tvarkai. Tačiau Lietuva yra Europos Sąjungos narė, žmonės keliauja iš vienos valstybės į kitą“, – diskusijoje sakė teisingumo ministras Elvinas Jankevičius.

Žmonės dėl įvairių priežasčių nori turėti vardą ar suteikti vaikui vardą, kuris neatitinka lietuvių kalbos taisyklių.

Civilinės metrikacijos įstaigos vadovaujasi teisės aktais dėl valstybinės kalbos naudojimo ir atsisako tokius vardus įrašyti į dokumentus.

Vardų įrašymo tvarką reglamentuojančios taisyklės yra sudėtingos. Lietuvos Respublikos lietuvių tautybės asmenų, gyvenančių mūsų šalyje, vardai turi būti rašomi pagal lietuvių kalbos taisykles, tautinių mažumų Lietuvos piliečiams ar Lietuvos piliečiams užsienio valstybėse gali būti taikomos tam tikros išimtys.

Anot ministro, tokia tvarka nėra gera, nes gali būti pažeistas Konstitucijoje įtvirtintas lygiateisiškumo principas, kadangi skirtingoms asmenų grupėms galioja nevienodos taisyklės. Jo manymu, šias problemas būtų galima išspręsti kreipiantis į Konstitucinį Teismą. „Vienoje klasėje gali būti keli vaikai, turintys tuos pačius vardus, tačiau jie skirtingai rašomi. Tai nėra gerai“, – sakė E. Jankevičius.

Žmonės, kuriems civilinės metrikacijos įstaigos atsisakė įrašyti jų pageidaujamus vardus į asmens dokumentus, turi teisę

2021–2030 METŲ NACIONALINIS PAŽANGOS PLANAS – LIETUVOS KELIAS Į ATEITĮ

Lietuvos Vyriausybės kanclerio pirmasis pavaduotojas Deividas Matulionis kartu su kitų atsakingų institucijų atstovais dalyvavo diskusijoje dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano projekto.

Vyriausybė baigia rengti 2021–2030 metų nacionalinį pažangos planą (NPP) – pagrindinį strateginį dokumentą, kuriame planuojami esminiai pokyčiai, būtini šalies pažangai užtikrinti ateinančių dešimtmetį. Planas apima visas valstybės valdymo sritis. Jo projektą rengė visos 14 ministerijų, konsultuodamosi su socialiniais ir ekonominiais partneriais bei asociacijomis. Siekiant įsiklausyti į visas suinteresuotąsias puses, Vilniuje dvi dienas – gruodžio 9–10 d. – vyko diskusijos, kurios yra viešųjų konsultacijų dėl Vyriausybės rengiamo dokumento dalis.

Pasak vicekanclerio D. Matulionio, jau kitais metais bus pabaigti 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programoje numatyti darbai, todėl būtina suplanuoti šalies ilgalaikę plėtrą lemiančius pokyčius ir siekiama sukurti naujos kartos Planą, kuris pasitarnautų įgyvendinant strateginio planavimo sistemos pertvarką.

„Planas pakeičia baigiamą įgyvendinti 2014–2020 m. nacionalinės pažangos programą, tačiau įgauna didesnę svarbą ir svarbą kuriant valstybės strateginius planus bei įgyvendinant politiką. Kartu vykdoma strateginio valdymo reformą

numatoma, kad Planas taps centriniu valstybės pokyčių planavimo dokumentu. Jam įgyvendinti bus sutelktos visos pokyčiams skirtos investicijos, integruojant ES, kitų tarptautinių šaltinių ir papildomas nacionalinio biudžeto lėšas. Tęstinė veikla, nepatenkanti į Planą, bus įgyvendinama ir finansuojama tęstinės veiklos lėšomis“, – sakė D. Matulionis. Plane numatomi ambicingi pokyčiai sprendžiant iššūkius ir siekiant sukurti valstybę, kurioje visiems gyventojams būtų užtikrintas kokybiškas gyvenimas, kiekvienam sudarant sąlygas dalyvauti visuomenėje ir kurti gerovę šalyje. Plano pagrindinis tikslas – įgalinti žmonių aktyviai veikti ir kokybiškai dirbti, gauti orias pajamas, gyventi saugioje, sveikoje ir švarioje aplinkoje. Bendrajame tikslui pasiekti užsibrėžiama 10 strateginių tikslų:

- Pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos augimo ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą
- Didinti gyventojų socialinę gerovę ir įtraukti, stiprinti sveikatą ir gerinti Lietuvos demografinę padėtį
- Didinti švietimo įtrauktį ir veiksmingumą, siekiant atitikties asmens ir visuomenės poreikiams
- Stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą

- Gerinti transporto, energetinį ir skaitmeninį vidinį ir išorinį sujungiamumą
- Užtikrinti gerą aplinkos kokybę ir gamtos išteklių naudojimo darną, švelninti Lietuvos poveikį klimato kaitai ir didinti atsparumą jos poveikiui
- Tvariai ir subalansuotai plėtoti regionus, mažinant regionų netolygumus
- Didinti teisinės sistemos ir viešojo valdymo veiksmingumą
- Stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora
- Stiprinti nacionalinį saugumą

Šie tikslai įgyvendinami laikantis trijų horizontaliųjų principų: inovatyvumo, darnaus vystymosi ir lygių galimybių visiems.

Dėl keliamų tikslų kyla poreikis peržiūrėti iki šiol vyrausios valstybės liberalios ekonomikos raidos kelią, kad didėtų valstybės galimybės mažinti ekonominius, socialinius ir regioninius netolygumus, teikti kokybiškas ir visiems prieinamas viešąsias paslaugas ir didinti persikirstomąją BVP dalį, artėjant prie ES vidurkio. Plane numatoma siekti visuomenės ir politinio sutarimo šiuo klausimu.

Primename, kad į Plano rengimo procesą aktyviai kviečiama įsitraukti ir visuomenė. Dėl Plano projekto iki 2020 m. sausio 10 d. vyksta viešoji konsultacija su visuomene elektroninės apklausos būdu. **LRV**

Lietuvos Teisingumo ministerijoje diskusijos apie vardų rašybą.

LR Teisingumo ministerijos nuotr.

mui. Viename teismo sprendimų pažymėta, kad esamas teisinis reguliavimas nėra pakankamas asmenų išreikštiems socialiniams poreikiams patenkinti ir teisėms užtikrinti.

Diskusijoje dalyvavę civilinės metrikacijos įstaigų darbuotojai siūlė, kad vardų rašymo dokumentuose tvarką reikėtų liberalizuoti. Darbuotojams dažnai tenka išklausti žmonių pretenzijų, kuomet atsisakoma įrašyti į dokumentus pageidaujamus vardus.

Žmogaus teisių gynimo organizacijų atstovai tikino, kad

vardo pasirinkimo tvarka irgi turėtų būti liberalesnė, kadangi tai, pagal Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją, yra teisės į privatų gyvenimą dalis. Susitikime dalyvavę kalbininkai tvirtino, kad vardai turėtų būti rašomi tik laikantis lietuvių kalbos taisyklių.

Diskusijoje buvo pabrėžta, kad lietuvių kalbai yra suteiktas ypatingas statusas, tačiau įstatymų leidėjui suteikta teisė sureguliuoti asmenvardžių rašybos klausimus.

LR Teisingumo ministerijos inf.

TAUTOS BUDELIAI PRIE ISTORIJS VAIRO

Violeta Rutkauskienė 1982 m. baigė VDU istorijos fakultetą, įgytas istorikės ir visuotinio mokslo dėstytojos diplomas. 1978-1994 m. - Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus Numizmatikos sk. vyr. moksl. bendr., fondų saugotoja, nuo 1993 m. - Skyriaus vedėja. Po 1990 m. Kovo 11-osios, atkuriant Lietuvos Respublikos pinigus, Lietuvos Respublikos ordinus ir medalius, istorikei teko bendradarbiauti ir konsultuoti Lietuvos Monetų kalyklą ir Lietuvos Prezidentūrą atkuriant valstybes pinigus ir apdovanojimus. 1989 m. parodos - „Lietuvos Respublikos apdovanojimai - 1918-1940 m.“ - rengėja ir bendraautorė; 1992 m. Rygoje parodos „Baltijos valstybių apdovanojimai 1918-1940 m.“ - bendraautorė bei daugelio kitų parodų numizmatikos tema bendrautorė. Domisi Lietuvos numizmatika, sfragistika, heraldika bei 20 a. Lietuvos istorija. Nuo 1994 m. gyvena JAV, nuo 1996 m. jos straipsniai publikuojami laikraščiuose „Draugas“, „Voruta“, „Lietuvos aidas“, žurnale „Lietuvos bajoras“, Gedimino lituanistinės mokyklos tėvų komiteto pirmininkė, vėliau - mokyklos direktorė. Valdovų Rūmų atstatymo Paramos komiteto narė, JAV LB XXII Tarybos narė, Lietuvos istorijos mylėtojų ir ieškotojų klubo narė.

Violeta Rutkauskienė

XX a. Lietuva ir jos žmonės išgyveno daug džiugių istorijos momentų, bet buvo nemažai ir skaudžios netekties, gilių išgyvenimų. To laikotarpio istorija yra be galo sudėtinga, labai subtili, užgaunanti ne vieno Lietuvos gyventojo širdį, jausmus, palikti istorijos randai sunkiai tebegyja. Lietuva, kaip nė viena pasaulio valstybė, išgyveno didelius įvykius, patyrė daug kančių ir neteisybės, išgyveno 5 okupacijas, vienu metu kovojo net su 3 okupacinėmis kariuomenėmis ar jų karinėmis grupuotėmis, kurios padarė ne tik fizinę, bet ir milžinišką moralinę žalą valstybei ir jos žmonėms. Okupacijų metu Lietuva niekada neturėjo galimybės tirti ir rašyti savo tikrąją istoriją. Ją rašė okupantų istorikai. Todėl iki dabar vyksta arši kova už sąžiningą ir teisingą mūsų istorijos pateikimą. Penkiasdešimt sovietinės okupacijos, izoliacijos ir istorijos klastojimo metų neigiamai paveikė Lietuvos visuomenę ir istorijos mokslo raidą. Lietuvoje iki šiol nėra valstybinio požiūrio į istoriją, o dar gyvos okupacijų išlikusios priešiškos jėgos veikia prieš Lietuvos valstybę aršiai puldamos jos istoriją, niekina bei šmeižia tautos didvyrius, laisvės kovotojus, partizanus, daužo paminklus, skleidžia melą pasaulyje, menkina Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro pastangas tirti ir pristatyti objektyvią Tautos istoriją, okupacinių režimų padarytas skriaudas ir žalą Lietuvos gyventojams.

Rezoliucijos dėl tęsiamo Lietuvos šmeižto ir dezinformacijos

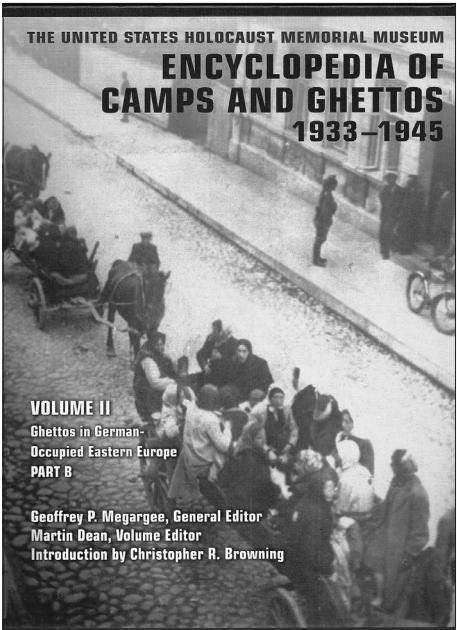
2019 m. spalio 11-13 d. Čikagos priemiestyje, Oak Brook, vykusioje JAV LB XXII-osios Tarybos Antroje sesijoje priimta svarbių rezoliucijų kultūros, švietimo, religijos, jaunimo, visuomeninių reikalų bei Lietuvos aktualaus gyvenimo, istorijos klausimais. Viena rezoliucija priimta dėl šmeižto ir dezinformacijos matant tikslingai tęsiamą ir melagingą priešišką jėgų puolimą juodinant laisvės kovotojų atminimą, kurstant abejones dėl Lietuvos genocido ir rezistencijos tyrimo centro kompetencijos. Ruošiantis šiai sesijai, svarstant ir aptariant atskiras rezoliucijas, iškilo poreikis kai kurias rezoliucijų temas aptarti plačiau pristatant detaliau jų svarbą visuomenei. Vykstant Tarybos

Sesijos posėdžiams pertraukų metu skaudžias istorijos temas pavyko pristatyti Tarybos darbe dalyvavusiems Lietuvos Seimo atstovams - Žygimantui Paviloniui ir dr. Stasiui Tumėnui, o taip pat kartu su kitais sesijos dalyviais išreikšti mūsų JAV lietuvių susirūpinimą dėl tęsiamo Lietuvos ir jos didvyrių šmeižto, atskirų Lietuvos institucijų menkinimo ir neatitinkančių tiesos istorijos faktų bei NKVD /KGB klastočių platinimo visuomenėje.

Komisijoje „rinktiniai mokslininkai“ – enkavėdistai, žudė ir trėmė lietuvius, ir KGB komandos „žaidėjai“

Okupuotos Lietuvos centriniame valstybės archyve, kurį kontroliavo KGB, 1959 m. buvo įkurtas Dokumentų publikavimo skyrius, kurio pagrindinis tikslas buvo skleisti melagingas žinias ir įvai-

rias falsifikacijas žeminančias Lietuvos patriotų ir laisvės kovotojų vardą. Siekiant kompromituoti Antisovietinio pasipriešinimo judėjimo dalyvius, LKP CK nutarimu 1959 m. pradžioje buvo įkurta speciali Archyvinių dokumentų skelbimo redakcija. Jai vadovavo buvęs NKVD/KGB tardytojas Boleslovas Baranauskas, redakcijai aktyviai talkino KGB operatyvinių darbuotojų grupė, atrinkinėjusi KGB saugomus archyvinius dokumentus, daiktinius įrodymus, rinko ir sistemino archyvinę medžiagą, atskleidžiančią „nacionalistų veiklą“, skelbė dokumentus, kompromituojančius partizanus - pasipriešinimo dalyvius ir Laisvės kovotojus. B. Baranauskui redakciniame darbe aktyviai talkino NKVD specialiųjų bylų tardytojas Eusiejus Rozauskas, vėliau - Lietuvos archyvų viršininkas. Jam buvo patikėti ir atskirų dokumentų vertimai iš vokiečių kalbos. Vien šiais tikslais 1959-1960 m. respublikiniuose laikraščiuose KGB duomenimis buvo paskelbta per 450 straipsnių, dokumentinės apybraižos, kuriose negatyvių faktų pagrindu buvo niekinama Antisovietinio pasipriešinimo ir jo organizacijų, Lietuvos Respublikos politinių institucijų, veikla. KGB selektyviai parinktos archyvinės medžiagos pagrindu išleistos knygos „Žudikai bažnyčios prieglobstyje“ (1960), „Archyviniai dokumentai apie nacionalistų antiliaudinę veiklą“ (1961), „Hitlerininkų penktoji kolona Lietuvoje“ (1961), „Masinės žudynės Lietuvoje (1941–1944)“ (I ir II t., 1965 ir 1973 m.), „Hitleriniai parašutinininkai“ (1966), serija „Faktai kaltina“ (iš viso 17 šios serijos knygų). Tokios ir panašios šios redakcijos leistos knygos dar ir šiandien plačiai naudojamos rašant skaudžią okupacijų ir karo metų Lietuvos istoriją.

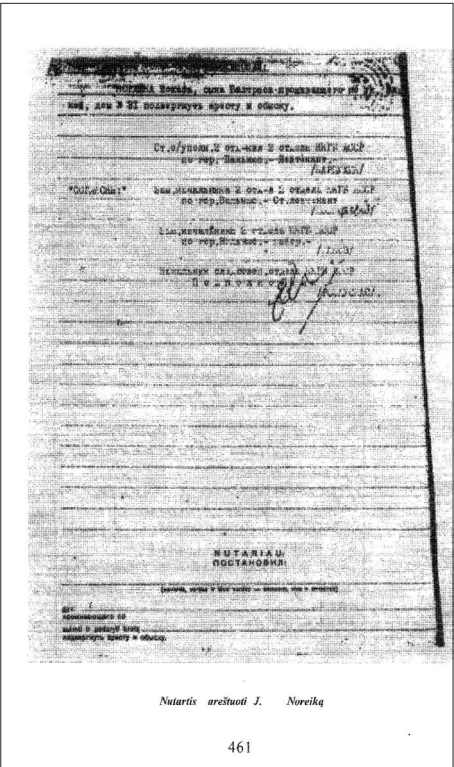

Jungtinių Amerikos Valstijų Holokausto muziejaus leidinys „Encyclopedia of camps and Ghettos 1933-1945. T. II, dalis B.

NKVD, KGB ir kitų sovietinių/ komunistinių struktūrų skleidžiamos klastotės ir naudojami leidiniai žalingi Lietuvai ir jos istorijai

Pavyzdys - autorių kolektyvo JAV Holokausto muziejaus 2012 m. leidinys - „**Encyclopedia of camps and Ghettos 1933-1945**“, tomas II. 1032-1157 puslapiu skirti Lietuvai, jos miesteliams, vietovėms ir ten įkurtų žydų getų ir lagerių istorijai aprašyti. Įdomu tai, kad joje naudojamos ir Lietuvai nusikaltusių, NKVD liūdnei pagarsėjusių lietuvių tautos budelių parengtos ir redaguotos knygos, dokumentai ir šaltiniai. Šioje enciklopedijoje **NKVD tardytojų - Eusiejaus Rozausko ir Bronislovo Baranausko** knygos, kaip pirminiai šaltiniai, panaudoti net 82 kartus, tuo tarpu šiuolaikiniais Lietuvos mokslininkams, besispecializuojantiems to laiko istorijoje, dėmesio skirta gerokai mažiau: Arūno Bubnio tyrimais pasiremta apie 35 kartus, o Alfonso Eidinto - tik apie 20 kartų. Ne mažiau didesnį nustebimą kelia tai, jog šios ir panašios knygos, panašu, yra kaip tyrimų kelrodis **J. Noreikos-Generolo Vėtros anūkei Silvijai Foti**, rašančiai knygą apie savo senelį, ir jos pačios seneliui keliamus kaltinamus dėl nusikaltimų žmoniškumui. Šios Lietuvių tautos budelių knygos pakankamai gerai matomos ant J. Noreikos anūkės darbo stalo jos sukurtame interneto puslapyje. Ir kyla klausimas, ar ši moteris žino, jog E.

Rozauskas pats pasirašė ant jos senelio suėmimo orderio bei dalyvavo tardant J. Noreiką ir jo bendražygius, kaip ir daugelį kitų Lietuvos patriotų. Taip pat vertėtų priminti, kad ir B. Baranauskas veikė tose Lietuvos vietovėse, kur vėliau, vos keliems mėnesiams praėjus, dirbti buvo paskirtas J. Noreika. B. Baranauskas jau 1940-41 m. skiriamas Šiaulių apskrities NKVD viršininku, o vėliau - ir visos Lietuvos NKVD viršininko pavaduotoju.

J. Noreikos- Generolo Vėtros suėmimo protokolas su E Rozausko parašu.

NKVD nusikaltėlių parengti šaltiniai klaidina tarptautinius istorikus

Vertėtų kiek detaliau prisiminti šių tautos budelių ir sovietams nusipelnusių okupacinio režimo kolaborantų, pristatomų pasauliui Lietuvos „kultūros“ bei „švietimo“ veikėjais ir archyvų specialistais, darbus ir jau visiems primirštas šių veikėjų pareigas bei veiklą.

E. Rozauskas - NKVD tardytojas.

Kijeve gimęs ir 1921 m. į Lietuvą imigravęs Eusiejus Rozauskas (Ovsiej Rozovskij), nuo 1935 m. veikęs nelegalioje LKP, 1936 m. buvo Lietuvos valstybės saugumo organų suimtas už priešvalstybinę veiklą. Pirmosios sovietų okupacijos metais išleistas iš kalėjimo tapo NKVD tardymo viršininku, vėliau – „NKGB ypač svarbių bylų“ tardytoju. Pasak istoriko Arvydo Anušausko, jau iki 1940 m. rugpjūčio 17 d. E. Rozauskas buvo išplėšęs 70 kalinių „prisipažinimus“. Ir tai buvo tik jo sadistinės veiklos pradžia. 1941 m. birželio 26 d. E. Rozausko ranka surašytu Mirties nuosprendžiu įvykdyta mirties bausmė 26 iš Lietuvos kalėjimų konvojuojamiems politiniams kaliniams miške prie Bigosovo, Baltarusijoje. Po karo E. Rozauskas tęsė darbą NKVD ir, po trumpo pasėdėjimo kalėjime už įgaliojimų viršijimą, 1960 m. buvo paskirtas Archyvų valdybos prie LTSR Ministrų tarybos viršininku.

(Bus daugiau)

SANTA MARIA DEL POPOLO PARAPIJOS KOPLYČIOJE UŽDEGTA BETLIEJAUS ŽVAKĖ

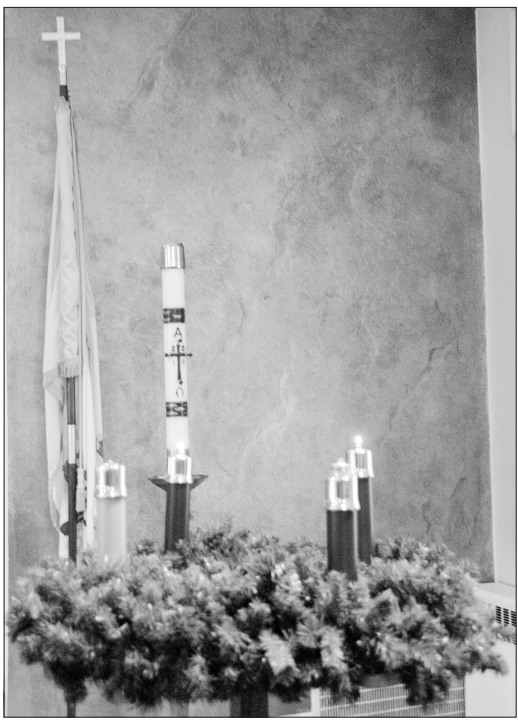
Antrąjį Advento sekmadienį, gruodžio 8 d. 2 val. p. p., Santa Maria del Popolo parapijos koplyčioje, Mundelein miestelyje, į kurią susirinko Šiaurinio Ilinojaus lietuviai, kunigo Gedimino Keršio aukojamų šv. Mišių metu buvo uždegta Advento vainiko Antroji, Betliejaus, arba visiems skirta Išganymo, žvakė.

Rengiantis tą savaitę minėti Švenčiausiosios Mergelės Marijos Nekaltąjį prasidejimą, šv. Mišių pradžioje, grojant jaunesiems Stefutei ir Nykolui Rekešiams, į koplyčią buvo įneštas Šiluvos Švč. Mergelės Marijos atvaizdas, kuris buvo pagarbintas prisimenant, kad Marija yra Aušros Žvaigždė (Stella Matutina), iš kurios gimė Pasaulio Šviesa – Kristus. Žodis Adventas (kildinamas iš lotyniško žodžio *Adventus*) – reiškia Atėjimą. Tai – Dievo Žodžio Atėjimas į Mergelės Marijos įsčias ir tapimas Žmogumi. Keturi sekmadienius apimantis šis liturginis laikotarpis parengia mus Jėzaus gimimo šventei Betliejuje. Advento atgailos aspektas yra pabrėžiamas violetine (alyvine) liturginių rūbų ir altorių užtiesalų spalva, kukliu bažnyčių papuošimu (be gėlių, vien eglių šakomis), Advento vainiku su keturiomis kiekvieną Advento sekmadienį paeiliui uždegamomis žvakėmis. Jėzaus gimimo laukimą simbolizuoja balta Švč. Mergelės Marijos garbei uždegama rarinė žvakė, perrišta besidriekiančiu baltu arba žydru kaspinu.

Aktyvių ir visur spėjančių bendruomenės narių Palmiros Janušonienės–Westholm, Ramutės ir Vido Kazlauskų bei Žanetos ir Gintauto Steponavičių papuošta koplyčia šiuo liturginiu laikotarpiu Šiaurinio Ilinojaus lietuviams leido išgyventi santūrų džiaugsmą dėl Išganytojo atėjimo.

Šv. Mišių metu pagrindine Jono Krikštytojo skelbimo fraze „Atsiverskite, nes prisiartinu Dangaus Karalystę“, kuria savo žemiškąją pasiuntinybę

pradėjo ir Pasaulio Išganytojas, JAV Waukegan–Lake County Apylinkės lietuvių bendruomenės nariai, susirinkę Santa Maria del Popolo parapijos koplytėlėje, buvo kviečiami prisiliesti prie Išganymo slėpinio. Prie kiekvieno iš mūsų prisiartinęs Kūrėjas nori ateiti į mūsų gyvenimus, kad padarytų juos Dangaus Karalystės vieta. Tik tam reikia atsivertimo. Adventas, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Atėjimo liturginis laikas, yra palankus metas mums pasiruošti tam Atėjimui, kurio mes nuolat prašome tarda-

Jėzaus gimimo laukimą simbolizuoja balta Švč. Mergelės Marijos garbei uždegama rarinė žvakė, perrišta besidriekiančiu baltu arba žydru kaspinu.

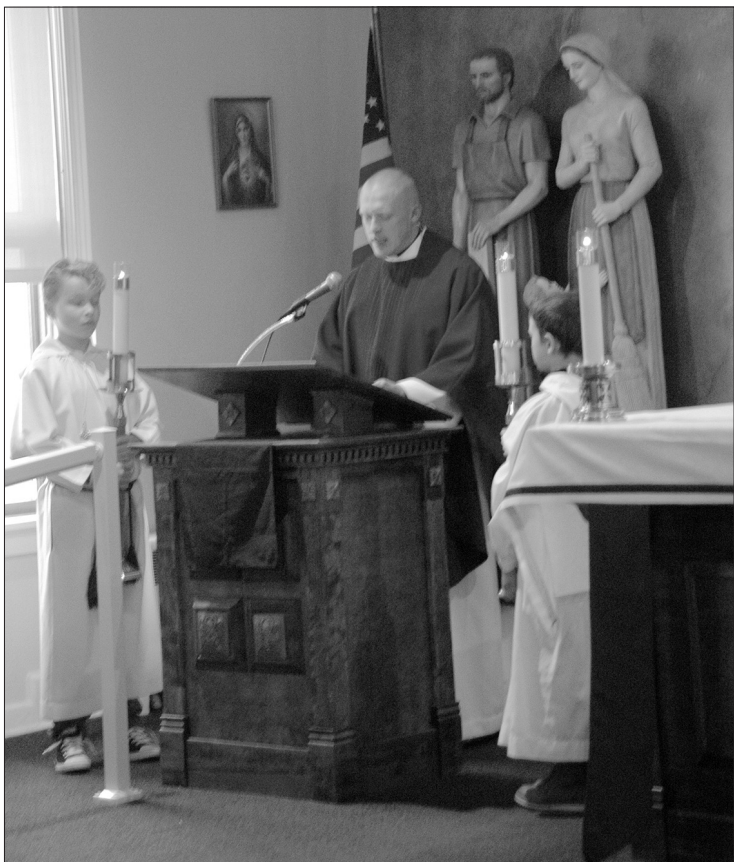
Živilės Gurauskienės nuotr.

mi Viešpaties maldos žodžius: *adveniat Regnum Tuum* (teatinie Tavo Karalystė). Dievo Karalystei artinantis visiems yra reikalingas radikalus pasikeitimas ir net paties Išganymo slėpinio permąstymas. Ar šandien mes, kaip nusivylę izraelitai anuomet, nelaukiame Mesijo, kuris mus aprūpintų duona ir žaidimais? Ar mums rūpi Dievo Karalystė, kuri nežada žemiškosios gerovės? Ar pasąmonėje nesijungiame prie cirko arenos Romoje šaukdami „*Panem et circenes!*“ („Duonos ir žaidimų!“)?

„Gera žinoti, – kalbėjo kunigas Gediminas Keršys, – kad kažkam ruošiamės. Dangaus Karalystė jau čia pat. Tačiau dar ne čia – dar yra laiko ir galimybių. Jei suskubime, turėsime galimybę tinkamai pasiruošti. Šandien bendruomenės nariai, Palmira, Ramutė, Vidas, Žaneta ir Gintautas, skyrė laiko papuošti koplyčią, padabinti eglę tradiciniais stilizuotais šiaudinukais, Stefutė ir Nykolas savo atliekama muzika sukūrė Advento nuotaiką nuoširdžiai prisidedami prie švenčių laukimo. Bendruomenėje – bažnytinėje ar visuomeninėje ir kultūrinėje – būkime nariais, o ne stebėtojais. Dėkokime Dievui, kad galime susiburti kaip bendruomenė ir maldaukime pagalbos tinkamai pasiruošti artėjančioms šventėms, kad jos būtų mums prasmingos ir išganingos“.

Baigiantis šv. Mišioms JAV Waukegan–Lake County Apylinkės lietuvių bendruomenės pirmininkas Gintautas Steponavičius dėkojo susirin-

kusiesiems ir patikino, kad bendruomenė ir toliau gyvuos ir klestės, jeigu visi, Gedimino lietuviškos mokyklos nariai, apylinkės tikintieji, meniniai kolektyvai ir toliau saugos ir puoselės lietuviškas tradicijas ir kultūrą. Jau ne pirmą kartą šv. Mišių metu griežiantiems Stefutei ir Nykolui Rekešiams buvo įteikti šios bendruomenės valdybos narės Violetos Rutkauskienės sukurti prisiminimo ir paskatinimo Lietuvos Šimtmečio medaliai. Jais apdovanojami prie apylinkės bendruomeninės veiklos

Kun. Gediminas Keršys aukoją šv. Mišias Mundelein miestelyje, IL.

Živilės Gurauskienės nuotr.

Santa Maria del Popolo parapijos Kalėdų eglutė. *Živilės Gurauskienės nuotr.*

aktyviai prisidedantys nariai arba bendruomenei ypatingai pagelbėję žmonės. Praėjusiais metais šis medalis buvo perduotas Vilkaviškio vyskupui Rimantui Norvilai, kurio indėlis buvo ypatingai svarbus atkuriant tikinčiųjų misiją Šiauriniame Ilinojuje. Pasak Gintauto Steponavičiaus, šios nedidelės lietuviškos bendruomenės tikintieji dėkoja Visagaliui Viešpačiui už pa-

laiminimą ir globą, nes tik Jo dėka nuolat didėja tikinčiųjų, besilankančių pamaldose, skaičius, vyksta mažųjų pamokėlės, kurias su meile ir atsida- vimu praveda Lina Kelpšas. Pasibaigus šv. Mišioms visi, susirinkę Santa Maria del Popolo parapijos koplyčioje, buvo pakviesti pabendrauti prie vaišių stalo.

„Dirvos“ korespondentė Živilė Gurauskienė

Į Mundelein miestelio bažnyčią, kurioje kunigas Gediminas Keršys aukoją šv. Mišias, susirinko Šiaurinio Ilinojaus lietuviai.

Živilės Gurauskienės nuotr.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LAIMANČIOJE JAV SPRENGTAS
LIETUVIŠKAS PASAULIS

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU | UŽSIENI
METAMS - \$130.00**

KALĖDINIAI KARPINIAI

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda dovanų į Japoniją vežė šį Odetos Tumėnaitės-Bražėnienės karpinį.

Kalėdos jau ne už kalnų. Joms ne tik ruošiamės, bet ir laukiame sveikinimų iš draugų, šeimos narių, bendradarbių. Visada smagu gauti šventinį atviruką iš bendradarbio ar organizacijos, kuriai Tu priklausai. Norisi, kad siunčiamas atvirukas būtų kuo nors ypatingas, gražus. LF džiaugiasi, kad jau ne pirmą kartą Odetos Tumėnaitės-Bražėnienės karpiniu iliustruoti LF kalėdiniai atvirukai šiemet pasieks organizacijos narius, rėmėjus ir draugus.

Ši menininkė puikiai žino ma ir JAV meno mylėtojams. Garsiausias karpymo meno talentas, geriausia Lietuvos liaudies meistrė vaizduojamosios dailės srityje, kiaušinių margintoja, raižinių, menų populiariinančių knygų autorė, susirinkusi aukščiausius tautodailininkams skirtus titulus tautodailininkė O. Tumėnaitė-Bražėnienė yra surengusi ne vieną savo parodą ir JAV.

Per ilgus veiklos metus ji užsiima ne tik kūrybine, bet ir edukacine veikla. Jos rankomis sukurta tūkstančiai subtiliausių karpinių ir raižinių. Jos kūryba domimasi ne tik Lietuvoje. Ji mokė karpyti ir JAV lituanistinių mokyklų mokinius, vedė seminarus mokytojams, susirinkusiems į mokytojų tobulinimo savaitę Dainavoje, MI. Odetą

lanko užsienio kūrėjai, žurnalistai rengia apie ją reportažus.

Meno mylėtojams džiugi naujiena buvo, kai sužinojo, jog Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda, keliaudamas į Japoniją, dovanų vežė būtent šios menininkės karpinį.

Šiomis dienomis menininkė nesėdi rankų sudėjusi. Ji kuria kasmetinį karpiniais iliustruotą kalendorių. Štai visai neseniai „Facebook“ skaitėme: „Šiandien baigiau kirpti kalėdinį angelą... Dar laukia klijavimas... <...> Noriu priminti rečiau FB

būnantiems draugams šį naują mūsų su Adele (Adelė – Odetos dukra, pasukusi mamos keliu – L.A.) kūrinį – puikiausią lietuvišką dovaną, nes kalendorius iliustruotas mūsų liaudiškais „Aukso vainiko“ parodose pripažintais raižiniais.”

Kalendorius – ne vienas leidinys, kuriuo gali pasinaudoti karpinių meno mylėtojai. Kas nori pasipuošti Kalėdoms gali pasinaudoti O. Tumėnaitės-Bražėnienės knygos „Karpiniai Kalėdoms“ idėjomis. Knyga išleista 2016 m. Ji ypač naudinga darželinukų ir pradinukų mokytojoms, taip pat dailės ir technologijų pedagogams. Tai puiki dovana šeimoms su vaikučiais, na ir visiems, kas nori papuošti savo namus šventėms. Norintys užsisakyti knygą gali parašyti dailininkei žinutę į „Facebook“ (Odetą Bražėnienę), ir ji Jums atsakys, kaip tai galima padaryti.

Artėjant Kalėdoms norisi padėkoti Odetai už bendradarbiavimą su Lietuvių Fondu ir palinkėti jai nesenkančios kūrybinės sėkmės.

Laima Apanavičienė

Naujasis 2020 metų kalendorius.

INDONEZIJOS RINKA ATVERIAMA LIETUVIŠKIEMS MAISTO PRODUKTAMS

Lietuvos Žemės ūkio viceministras Evaldas Gustas Indonezijoje su kompetentingomis institucijomis sprendė lietuviškų maisto produktų eksporto leidimų klausimus, taip pat – Halal leidimų procedūras, leisiančias į šią 263 mln. gyventojų turinčią šalį eksportuoti daugiau lietuviškų produktų.

Indonezijos rinka vis labiau atsiveria lietuviškiems maisto produktams. Susitikime su Žemės ūkio gyvūnų sveikatos direktorato vadovybe aptartos intensyvesnio pieno ir kiaušinių produktų eksporto galimybės, būtent šių maisto produktų vartojimas šioje Pietryčių Azijos šalyje ženkliai didėja. Sutarta

nedelsiant imtis reikiamų sertifikatų suderinimo procedūrų.

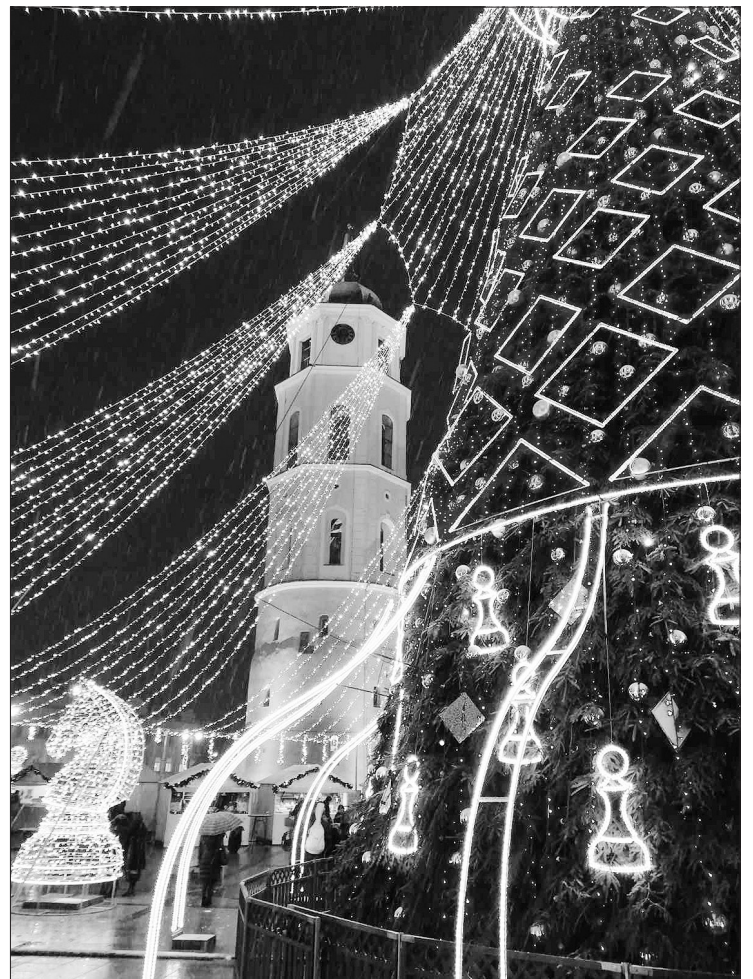
Šiuo metu pieno produktų eksporto leidimus į Indoneziją siekia gauti 14 mūsų šalies įmonių. Vienos iš jų reikalingų dokumentų vertinimas yra baigtas, dar dviejų procedūros greitai bus baigtos. Įmonių auditus numatoma atlikti jau kitais metais.

Lietuviškų maisto produktų eksporto galimybės, pristatymui ir sklaidai Indonezijoje daugiausia dėmesio buvo skirta ir susitikime su Lietuvos garbės konsulu S. Kadarisman. Konsulatas pasirengęs bendradarbiauti su Lietuvos įmonėmis ir teikti pagalbą rinkos

atvėrimo klausimais.

Šiuo metu didžiąją dalį į Indoneziją eksportuojamos lietuviškos žemės ūkio produkcijos sudaro išrūgų miltai – jų per šiuos metus iki gruodžio pradžios buvo išvežta daugiau kaip 5 tūkst. t, taip pat eksportuota beveik 62 t sūrių, 150 t maistinių pieno miltų, 209 t šunų, kačių ėdalo ir kt.

Susitikime su ES atstovybės vadovu ambasadoriumi V. Piket viceministras E. Gustas aptarė ES-Indonezijos derybas dėl laisvos prekybos susitarimo bei ES pastangos harmonizuoti eksporto leidimų išdavimą, tuo palengvinant valstybių narių prieigą prie šios rinkos. Išsakyti Lietuvos prioritetai dėl maisto produktų rinkos atvėrimo. **LR ŽŪM**

Šventinis Vilnius.

Edgaro Živatkausko nuotr.

PILDOSI LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĘ ĮRODANČIŲ DOKUMENTŲ ARCHYVAS

2019 m. gruodžio 11 d. Lietuvos centriname valstybės archyve įvyko Ispanijos nacionaliniame istoriniame archyve saugomų dokumentų, susijusių su tarpukario Lietuvos istorija, perdavimo ceremonija.

Į dokumentų perdavimo ceremoniją atvyko Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius, Ispanijos Karalystės ambasadorius Lietuvos Respublikoje José María Robles Fraga, ministerijos bei užsienio valstybių atstovybių Lietuvoje darbuotojai, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos atstovai.

Sveikinimo žodžius susirinkusiems tarė Lietuvos centrinio valstybės archyvo direktorius Dalius Žižys ir Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius. Ispanijos Karalystės ambasadorius José María Robles Fraga trumpai papasakojo apie dokumentų, susijusių su Lietuva, paieškas

Ispanijos archyve.

Ceremonijos metu Ispanijos Karalystės ambasadorius Lietuvos Respublikoje José María Robles Fraga perdavė archyvo direktoriui Daliui Žižiui laikmeną su dokumentų skaitmeninėmis kopijomis. Svečiai pasirašė archyvo svečių knygoje.

Džiaugiamės sėkmingu abipusiu bendradarbiavimu ir tikimės, kad užmegzti partnerystės saitai išliks, o nauji dokumentai Lietuvos centriname valstybės archyve ne tik praturtins archyvinius fondus, bet ir sulauks visuomenės susidomėjimo, taps nauja paskata tyrimams ateityje.

Renginio metu buvo eksponuojami archyve saugomi Lietuvos ir Ispanijos Karalystės santykius liudijantys dokumentai, buvo suteikta galimybė susipažinti ir su archyvui perduotais dokumentais.

<http://www.archyvai.lt/lt>

Ispanijos Karalystės ambasadorius Lietuvos Respublikoje José María Robles Fraga (kairėje) perdavė archyvo direktoriui Daliui Žižiui laikmeną su dokumentų skaitmeninėmis kopijomis.

Lietuvos Vyriausiojo archyvaro tarnybos nuotr.

KVIETIMAS Į PENKTAJĄ JAV LIETUVIŲ POETŲ POEZIJOS PAVASARĮ „2020 VĖTRUNGĖS“, BALANDŽIO 17-18 DIENOMIS

JAV lietuvių bendruomenė ir JAV LB Kultūros taryba, kasmetiniai organizatoriai ir 2020-ųjų metų renginio mecenatas – Lietuvių Fondas, Inc. kviečia Jus į JAV lietuvių poetų Poezijos pavasarį „2020 Vėtrungės“, kuris vyks 2020-ųjų balandžio 18 dieną, šeštadienį, 6 val. vakare, Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, IL, galerijoje „Siela“.

„PoPaJAVlt“ tikslas - suburti išeivijoje gyvenančius lietuvių ir JAV lietuvių poetus iš skirtingų JAV valstijų, – kultūrine veikla prisidėti prie JAV ir Pasaulio lietuvių poetų tautinio tapatumo išsaugojimo, sudaryti ir išleisti kasmetinį „PoPaJAVlt“ poezijos rinkinį, pristatyti poeziją ir poetus jau tradicija tapusiame Poezijos pavasario JAV renginyje.

Kviečiame dalyvauti lietuvių ir lietuvių kilmės poetus, gyvenančius ir kuriančius įvairiose JAV valstijose.

Norinčius dalyvauti renginyje ir (ar) leidinyje, prašome registruotis adresu popajavlt@gmail.com cc. avizienyte@msn.com iki 2020 m.

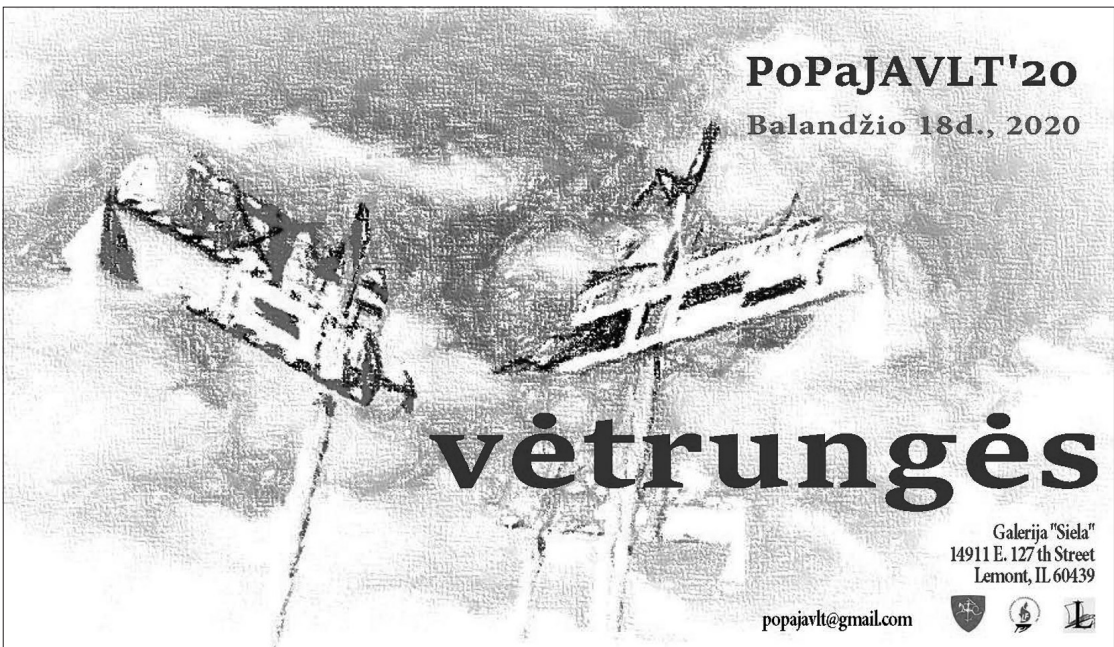
vasario 1 d.

Registracijoje prašome pateikti trumpą savo biografiją (iki 500 spaudos ženklų), įtraukiant šią informaciją:

1. Pavardė, vardas - slapas vardas.
2. Gimimo metai, gimimo vieta ir gyvenamoji vieta.
3. Išsilavinimas.
4. Kūrybos temos ir problemos.
5. Publikacijos ir kiti įvertinimai.
6. Aukštos rezoliucijos nuotrauka.
7. Internetinė svetainė, jeigu yra.

Taip pat pridėti savo kūrybos tekstų, eilėraščių (1-3 psl. ar iki 10 kūrinių) atrankai, pažymint kūrinio pavadinimą (jei yra), sukūrimo metus ir kokiam leidinyje spausdinta (jeigu spausdinta).

Numatoma, jog 2020-aisiais metais į penktąjį JAV lietuvių Poezijos pavasarį bus pakviesta 20 JAV gyvenančių lietuvių ir lietuvių kilmės poetų, bus parengtas ir pristatytas „PoPaJAVlt“ leidinys

facebook

„Vėtrungės“, pirmą kartą bus paskelbtas „PoPaJAVlt“ poezijos pavasario lauretas ir apdovanotas JAV LB Kultūros tarybos premija, kurią su Lietuvių Fondo, Inc. parama įsteigė renginio organizatorė poetė Sandra Avižienytė.

Planuojama programa:
Balandžio 17 d., 7 val. vakare. Poeto, vertėjo, 47 knygų autoriaus prof. Jono Zdanio, CT, paskaita ir poezijos dirbtuvės: „Kryptinga poezija“. Moderuoja Linas Umbrasas.

Registracija į dirbtuves: popajavlt@gmail.com, 20\$.

Balandžio 18 d., 6 val. vakare. JAV lietuvių Poezijos pavasario'20 kultūrinė progra-

ma: leidinio pristatymas, skaitymai, laureato paskelbimas ir sveikinimai.

„PoPaJAVlt“ organizatoriai rengs leidinį, pristatantį poetus ir jų kūrybą. Šiam leidiniui bus naudojama medžiaga, kuri bus atsiųsta poetų iki 2020 m. vasario 1 d.

Nekantariai laukiame Jūsų kūrybos ir susitikimo 2020-ųjų balandžio 18 d., šeštadienį, 6 val. vakare Pasaulio lietuvių centre esančioje galerijoje „Siela“. 14911 E 127th St., Lemont, Illinois.

Norime pranešti, kad renginyje bus pristatomi ir negalintys atvykti į JAV lietuvių Poezijos pavasario dalyviai.

Jūsų biografijos, poezijos ir iškilusių klausimų laukiame iki 2020 m. vasario 1.

Renginio organizatoriai dalyvių kelionės išlaidų padengti negalės, bet mielai pasirūpins jūsų pasitikimu oro uoste ir nakvyne.

Visi, norintys prisidėti prie lietuviško žodžio puoselėjimo išeivijoje ir kokybiško leidinio, kviečiame apsilankyti:

https://www.gofundme.com/f/jav-lietuviu-poezijos-pavasaris039-20?utm_source=customer&utm_medium=copy_link&utm_campaign=p_cf+share-flow-1

Sandra Avižienytė, „PoPaJAVlt“ organizatorė

BERLYNE PRISTATYTAS LIETUVIŲ SESERŲ FILMAS

Jūratės ir Vilmos Samulionyčių režisuoto filmo „Liebe Oma, guten Tag!“ pristatymas. **LR KM**

Jau daugelį metų Berlyne, Čekų centre vykstantis renginys „DokuMontag“ kino mylėtojus supažindina su Europos geriausiais nepatogias temas gvildenančiais dokumentiniais filmais. Gruodžio 10 dieną čia vyko Jūratės ir Vilmos Samulionyčių režisuoto filmo „Liebe Oma, guten Tag!“ pristatymas.

Filmo centre – vokiečių Ella Fink, karo metais sužadėtinio Kazimiero ieškoti į Lietuvą atvykusi moteris. Mylimojo Ella nesurado, tačiau nebegrižo ir pas šeimą – viename Lietuvos kaimelyje praleido visą gyvenimą, kuri baigė savižudybe. Po daugiau nei 30-ties metų

moters anūkės, seserys Vilma ir Jūratė, naršydamos archyvus, senus laiškus ir nuotraukas, stengiasi suprasti senelę ir sužinoti daugiau apie jos dingusį mylimąjį. Tikimasi, kad visi atsakyti klausimai reikš pabaigą šeimoje paskartojančioms savižudybėms, nelaimingoms santuokoms ir priklausomybėms.

Po peržiūros gausiai susirinkusi publika galėjo su filmu autorėmis gyvai pabendrauti per „Skype“ programą.

Renginį organizavo Čekų centras Berlyne bendradarbiaudamas su kino festivaliu „Litauisches Kino Goes Berlin“. **LR KM**

LIETUVOS IR PRANCŪZIJOS DIPLOMATINIŲ SANTYKIŲ ŠIMTMETIS MINIMAS ĮSPŪDINGA PARODA

Gruodžio 7 d. Paryžiaus istoriniame Marais kvartale, „Espace Communes“ ekspozicijų erdvėje, atidaryta Lietuvos ir Prancūzijos diplomatinių santykių 100-mečiui paminėti skirta lietuvių menininkų paroda.

Joje pristatomi Arvydo Ališankos, Ray Bartkaus, Stasio Eidrigevičiaus, Patricijos Jurkšaitytės, Vidmanto Jusonio, Rūtos Jusionytės, Vytenio Lingio, Indros Marcinkevičienės, Vilmano Marcinkevičiaus, Dalios Matulaitės, Vyganto Paukštės, Mykolo Saukos, Šarūno Saukos,

Nomedos Saukienės, Mindaugo Šnipo, Andriaus Zakarausko ir Kęstučio Zapkaus darbai.

Lietuvos ambasadorius Prancūzijoje Nerijus Aleksiejūnas pasidžiaugė, kad ši, beveik dvidešimtį žymių Lietuvos menininkų pristatanti paroda duris atvėrė kultūros ir meno sostinė tituluojame Paryžiuje. Čia 1919 m. gruodžio 1 d. savo veiklą pradėjo prancūzų kalba rašiusio žymaus lietuvių poeto, diplomato Oskaro Milašiaus vadovaujama pirmoji Lietuvos diplomatinė atstovybė. Ambasadorius pabrėžė, kad

diplomacija ir kultūra negali būti atsiejamos. „Nėra geresnio būdo pažymėti Lietuvos ir Prancūzijos diplomatinių santykių šimtmetį nei surengiant tokio lygio parodą“, – kalbėjo N. Aleksiejūnas.

Prancūzų meno kritikas ir parodos kuratorius Christianas Noorbergenas teigė, kad šian dienis Lietuvos menas – ne beprasmis eksperimentas, o stebinantis ir autentiškas grynosios kūrybos modelis, jaunatviškas menas.

Parodos organizatoriai – Jono ir Živilės Garbaravičių įkurtas „Meno fondas“, Vilniaus galerija „Menų tiltas“ ir Lietuvos Respublikos ambasada Prancūzijoje. **LR KM**

Ludo Segerso nuotr.

LIETUVOS INTELIGENTAI – PIRMIEJI VADOVĖLIŲ MOKYKLOMS AUTORIAI

Vadovėliai.

Kad suprastume, kas esame, turime atsigręžti į praeitį – iš kur atėjome, ir, suprantama, susimąstyti – kur einame, ką paliksime ateities kartoms.

Šį straipsnį norėjusi pradėti pamąstymu apie sąvoką „inteligentas“, pasitelkiant kunigo **Ričardo Doveikos** mintis:

Inteligentas, kaip šiandienos sąvoka, ir inteligentas tuo tradiciniu supratimu, iš kurio esame paveldėję tą sąvoką, skiriasi. Kas prieš šimtą ar du šimtus metų formavo inteligento sąmonę? Tai buvo žmogus, kuris mokėjo skaityti ir rašyti, kuris laikėsi tam tikrų etikos ir mandagumo normų. Buvo svarbus gyvenimo būdas, garbės kodeksas, savišvieta. Inteligentas išaugo iš aplinkybių, kurios garantavo jam pragyvenimą, maistą, saugumą. Jo tikslas buvo ne sukurti kokį nors produktą, o paliudyti bendrą gerį, kaip kryptį tautai ir valstybei judėti pirmyn. Būti inteligentu reiškė tarnystę tautai, visuomenei ir valstybei. Inteligentai keitė visuomenės santykius. Jie buvo vedliai. (Medalinskas A. Inteligentai ir valstybė, Lietuvos žinios, 2011, sausio 21, p. 1.)

Apie tokias asmenybes – tautos vedlius – šiame rašinyje ir kalbėsime.

XX a. pradžia buvo sunki. Lietuviškos spaudos lotyniškais rašmenimis draudimas stabdė Lietuvos kultūros ir švietimo raidą, bet kartu brandino politinę ir kultūrinę sąmonę. Po 1905 m. Rusijos revoliucijos represijos kiek nurišo, ir lietuvių visuomenė, nors tebevaržoma, legalia spauda ir privačiomis mokyklomis galėjo plėsti švietimą. Mokyklose leista mokyti lietuvių kalbos. Pirmieji šiomis sąlygomis pasinaudojo Lietuvos intelligen-

tai. Jie būrėsi į organizacijas: Lietuvių mokytojų sąjungą (1905), Lietuvių mokslo draugiją (1907), švietimo draugijas („Saulė“, „Rytas“, „Žiburyš“ ir kitas). Šios organizacijos rūpinosi kultūros, mokslo ir švietimo reikalais. Lietuvių mokslo draugija, kurios iniciatorius buvo **Jonas Basanavičius**, sutelkė moksliniam darbui išsklaidytas inteligentijos jėgas. Mokyklos Lietuvoje buvo privačios, o vadovėlius joms rengė inteligentai. **Povilas Višinskis** išleido „Mažą elementorių arba skaitymo ir rašymo mokslą“, A iš B (**Antanas Kriščiukaitis**) – „Naują elementorių“, Esmaitis (**Stasys Matjošaitis**) – „Sakalėlį“, A. Adata (**Antanas Macejauskas**) – „Pirmuosius skaitymus“, kunigas **Juozas Ambraziejus** – „Elementorių“, **Juozas Damijonaitis** – „ABC pradžiamokslį“.

Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, didžioji Lietuvos inteligentijos dalis pasitraukė į carinės Rusijos gilumą ir toliau tęsė švietėjiškus darbus. Daugelis išsilavinusių lietuvių, žymių to meto pedagogų pasitraukė į Voronežą. Šis miestas karo metais Lietuvos mokyklos istorijoje atliko svarbų vaidmenį. Evakuotos lietuvių mokyklos ne tik toliau dirbo, bet ir išplėtė savo tinklą. Veikė pradinės mokyklos, gimnazijos, „Saulės“ švietimo draugijos pedagoginiai kursai, Mokytojų institutas, Liaudies universitetas, vakariniai bei vasaros kursai mokytojams ir kitos švietimo įstaigos. 1917–1918 m. veikė Lietuvių spaustuvė. Įsteigta 10 bendrabučių, kuriuose gyveno 873 moksleiviai. Kiekvienas moksleivis gavo visą išlaikymą, mokslas buvo apmokamas toje mokykloje, kurią jis lankė. Voroneže susi-

būrė gausi Lietuvos inteligentijos bendruomenė, darbavosi garsūs pedagogai: **Juozas Balčikonis, P. Mašiotas, M. Šikšnys, Tomas Ferdinandas Žilinskas, Konstantinas Šakenis, S. Kymantaitė-Čiurlionienė, Zigmas Žemaitis, Jonas Jablonskis, Juozas Damijonaitis, Juozas Vokietaitis, Jonas Murka** ir kiti. Jie ne tik atliko tiesioginį pedagoginį darbą, bet ir rašė bei leido vadovėlius mokykloms. **S. Kymantaitė-Čiurlionienė** išleido „Lietuvių literatūros istorijos konspekto chrestomatiją“, Rygiškių **Jonas (J. Jablonskis)** – „Mūsų rašybą“ ir „Mūsų žodynėlį“, **P. Mašiotas** – „Mokslo pasakas“, **Stasys Matulaitis** – „Lietuvių tautos istoriją“, **Jonas Murka** – „Vaikų darbynečiui“, **Mykolas Biržiška** – „Lietuvos geografią“ ir t. t. 1919 m. išleistas **M. Šikšnio** parengtas „Aritmetikos ir algebros terminų žodynėlis“. Tiek karo laikotarpiu, tiek pirmaisiais nepriklausomos Lietuvos metais beveik kiekvienas lietuvių inteligentas, dirbdamas pagal pagrindinę profesiją, laikė garbę ir pareigą rašyti vadovėlius mokykloms. Tokie Lietuvos šviesuoliai kaip **J. Jablonskis, Antanas Smetona, broliai Biržiškos, M. Šikšnys** ir dar daugelis kitų dažnai tai darė be jokio atlygio, o kartais ir savo lėšomis.

Pirmieji nepriklausomos Lietuvos žingsniai švietimo srityje buvo nelengvi. Mokyklų būklė apgailėtina: nebuvo tinkamų patalpų, trūko mokymo priemonių, vadovėlių, o ypač kvalifikuotų mokytojų. Neturėta bendros mokymo programos, todėl mokyklų darbą reikėjo tvarkyti iš pagrindų. Pirmoji nepriklausomos Lietuvos Respublikos

Vyriausybė visą švietimo veiklą organizuoti pavedė Švietimo ministerijai. 1919 m. buvo parengta ir paskelbta laikinoji ketverių metų pradžios mokyklų programa, išleisti laikinieji mokytojų seminarijų įstatai, pradžios mokyklų mokytojų kursų įstatai.

Didelis vadovėlių ir kvalifikuotų pedagogų, galinčių juos rašyti, trūkumas lietuvių inteligentiją skatino būti universalią ir imtis dar didesnės iniciatyvos – **S. Matjošaitis, J. Damijonaitis, J. Murka, Mečislovas Vasiliauskas, Augustinas Jakučionis, Antanas Busilas, Antanas Vireliūnas** ir kiti rašė daugiau negu vieno dalyko vadovėlius. 1919 m. liepos 17 d. Lietuvos Respublikos švietimo ministro įsakymu buvo sudaryta Knygų leidimo komisija, kuri visą nepriklausomos Lietuvos laikotarpį rūpinosi vadovėlių ir kitų mokymo priemonių rengimu bei leidimu. Stiprėjant Lietuvos valstybei, stiprėjo ir jos mokykla, gerėjo vadovėlių kokybė. Švietimo ministerija rūpinosi, kad mokyklas pasiektų tik geri ir reikalingi vadovėliai, literatūra bei kitos mokymo priemonės, todėl 1924 m. sudaryta Knygų ir mokslo priemonių tikrinimo komisija. Jos nariai parengtus vadovėlius ar mokymo priemones duodavo recenzuoti kompetentingiems atitinkamų dalykų specialistams, kurie sprendavo apie jų tinkamumą mokyklai. Komisija kreipdavo dėmesį ne tik į veikalų turinį, bet ir į jų kalbą, tačiau vienas kitas vadovėlis, atsižvelgiant į jo reikalingumą, pirmaisiais tarpukario metais būdavo išleidžiamas ir su kai kuriais dalykiniais ar kalbos netikslumais. 1929 m. išplėstas Švietimo ministerijos Knygų ir mokslo

priemonių tikrinimo komisijos darbas – sudarytos atskirų mokslo dalykų komisijos ne tik naujai parengtiems vadovėliams aptarti, bet ir anksčiau išleistiesiems peržiūrėti bei nustatyti, ar jie tinka mokykloms.

Vadovėlius ypač aktyviai pradėta vertinti ir recenzuoti 1925–1936 m., rengiantis švietimo reformai. 1929 m. Švietimo ministerijos direktyvose komisijai, prieš priimant sprendimus, siūlyta skelbti recenzijas spaudoje, organizuoti vadovėlių konkursus. Šio darbo rezultatus mokyklos akivaizdžiai pajuto jau XX a. 4 deš. viduryje. Išugdyti profesionalūs mokytojai, nusistovėję mokymo programų turinys, buvo parengti originalūs, žinomų profesionalių dailininkų iliustruoti vadovėliai, kurių kokybė, palyginti su laikotarpio pradžia, labai pasikeitė: visą švietimo sistemą vienijo ugdymo tikslai ir uždaviniai, kėlė tautos dvasią, dorą, visuomeniškumą, kūrybiškumą. Mokytojai galėjo pasirinkti vadovėlius. Populiariausi buvo Esmaitio „Sakalėlis“ (aštuonios knygos, kurių išleista per 30 leidimų), A. Jakučionio „Kelias į šviesą“ (trys dalys, elementorius išleistas net 26 kartus), J. Damijonaitio „ABC pradžiamokslis“, J. Jablonskio „Lietuvių kalbos gramatika“ (buvo ir tebėra vienas žymiausių lietuvių kalbos vadovėlių), Juozo Trinkūno „Spindulėlis“, Geručio (**M. Vasiliausko**) „Rūtelė“, **J. Murkos** „Vaikų darbynečiui“, **Zigmo Kuzmickio** „Lietuvių kalbos gramatika“, **Jurgio Ambraškos, Stepo Zobarsko, Pelikso Šinkūno** ir **Vinco Ruzgo** „Aušrelė“, **M. Vasiliausko** „Gimtasis žodis“, P. Mašio, M. Šikšnio, A. Busilo, Kazio Klimavičiaus matematikos, V. Ruzgo gamtos pažinimo, A. Vireliūno geografijos ir kitų autorių vadovėliai. Beje, A. Vireliūnas tarpukariu buvo laikomas mokslinės geografijos pradininku Lietuvoje. Jis 1922 m. parengė lietuvišką gaublį. Kuriais metais jis išleistas, nėra visiškai aišku. Remiantis enciklopediniais duomenimis, pirmasis lietuviškas gaublys buvo pagamintas Leipcige 1927 m. Tikėtina, kad būtent šis, A. Vireliūno parengtas ir „Švyturio“ bendrovės išleistas, ir yra pirmasis lietuviškas gaublys.

Recenzijos apie išleistus ir dar tik rengiamus vadovėlius mokykloms bei aktualūs straipsniai pedagogikos, lietuvių kalbos, švietimo, kultūros tematika gausiai ir plačiai publikuoti tuometinėje periodinėje Lietuvos pedagogų

(Nukelta į 11 psl.)

RENGINIŲ KALENDORIUS

2020 metais, balandžio 18 d. šeštadienį, nuo 6:30 val. vak. iki 12:00 val. vakaro Šv. Kazimiero parapijos auditorijoje vyks Mariaus Narbutaičio skulptūrų paroda.

Rengia vyr. skaučių „Židinys“

(Atkelta iš 10 psl.)

LIETUVOS INTELIGENTAI – PIRMIEJI VADOVĖLIŲ MOKYKLOMS AUTORIAI

spaudoje: „Švietimo darbas“ (1919–1930), „Lietuvos mokykla“ (1918–1940), „Tautos mokykla“ (1927–1940), „Mokykla ir gyvenimas“ (1921–1941), „Mokykla ir visuomenė“ (1933–1936) ir kitur.

Vadovėlius mokykloms leido **Juozapo Zavadskio** leidybinė spaustuvė ir knygynas, turintis senas tradicijas Lietuvoje (Zavadskių šeimos dinastijos leidybinė bei spaustuvinė veikla tęsėsi nuo 1803 m. iki pat 1940 m.), **Abromo Ptaško** knygynas ir leidykla (veikę 1866–1940 m. Kaune). 1906 m. Vilniuje įkurta **Marijos Šlapelienės** knygynas. Tai vienas pirmųjų lietuviškų knygynų, prieš Pirmąjį pasaulinį karą tapęs knygų platinimo centru. Pirmaisiais nepriklausomos Lietuvos kūrimosi metais M. Šlapelienės knygynas atliko didelį švietimo darbą – pradžios mokyklas, gimnazijas padėjo aprūpinti vadovėliais, trūkstanta literatūra. Nepriklausomoje Lietuvoje sparčiai plėtėsi lietuviškų knygų leidyklų tinklas: 1918 m. įkurta knygų leidimo akcinė bendrovė „Švyturys“, 1919–1940 m. Kaune veikė Lietuvos Respublikos švietimo ministerijos leidykla – tuo metu Lietuvoje vienintelė valstybinė leidykla, kuri leido vadovėlius mokykloms, juos derino su mokyklų programomis, organizavo knygų vertimą. 1921 m. atidarytas

„Dirvos“ knygynas, leidykla bei spaustuvė, 1928 m. įkurta „Spindulio“ spaustuvinė-leidybinė bendrovė, 1920–1940 m. Kaune veikė knygų leidimo bendrovė „Vytis“, 1924–1940 m. – knygų leidimo bendrovė „Sakalas“ ir dar daug kitų leidyklų, leidusių vadovėlius mokykloms ir kitą literatūrą. Stambiausia ir reprezentaciškiausia leidybinė įstaiga, veikusi nepriklausomoje Lietuvoje, – kooperacijos bendrovė „Spaudos fondas“ (1921–1940), kuri organizavo mokslo priemonių gamybą, vadovėlių ir kitų knygų leidybą, steigė spaustuves, knygynus, knygų bei rašomosios medžiagos sandėlius Lietuvoje ir užsienyje. „Spaudos fondo“ bendrovė rūpinosi ne tik vadovėlių ir knygų leidyba, bet ir jų platinimu bei pardavimu.

Tuometinių Lietuvos inteligentų nuopelnas tarpukario Lietuvos švietimui ir kultūrai yra didžiulis ir reikšmingas jau vien dėl to, kad jie buvo pirmieji lietuviškų vadovėlių autoriai. Iš šių leidinių mokėsi ne viena mūsų tautos karta. Dar ir šandien garbūs muziejaus lankytojai nostalgiskai ir akivaizdžiai jaudindamiesi prisimena savo jaunystės vadovėlius, kuriuos varto atsargiai ir su didžiule pagarba.

Esu įsitikinusi, kad tik gerbdami savo tautos istorinę atmintį – žmones, dirbusius ir daug nuveikusius lietuvių tautinės kultūros ir švietimo srityje, – kuriame savo kartos ateitį.

Jūratė Tamulytė Jagminienė, Lietuvos švietimo istorijos muziejaus muziejininkė

„Spaudos fondas“ – mokslo priemonių gaminimo, vadovėlių bei kitų knygų leidimo ir prekybos kooperacinė bendrovė, veikusi 1922–1940.

JAV ATIDARYTI LIETUVOS VIZŲ CENTRAI (KEIČIASI KREIPIMOSI DĖL VIZOS Į LIETUVĄ TVARKA)

Siekiant užsieniečiams sudaryti palankesnes sąlygas pateikti prašymus išduoti Šengeno vizas, Jungtinėse Amerikos Valstijose, bendradarbiaujant su išorės paslaugų teikėju „VFS Global“, atidaryti Lietuvos vizų centrai.

Asmenys prašymus išduoti Šengeno vizą galės pateikti Čikagoje, Niujorke, Vašingtone, Los Andžele, Hiustone ir San Franciske esančiuose vizų centruose, kurių privalumai – ilgas darbo laikas strategiškai patogiose miestų vietose, atsiskaitymas

vietos valiuta, taip pat teikiamos papildomos paslaugos (kelionės draudimas, fotografavimas ir pan.).

Lietuvos biudžetui vizų centrų veikla papildomai nekainuos.

Nuo gruodžio 21 d. Lietuvos diplomatinės atstovybės JAV paraiškų vizoms gauti nebepriiminės.

Daugiau informacijos apie Lietuvos vizų centrų JAV veiklą: www.vfsglobal.com/Lithuania/USA/

LR ambasados JAV informacija

LIETUVOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOJE ĮTEIKTI APDOVANOJIMO „UŽ PASAULIO LIETUVIŲ NUOPELNUS LIETUVAI“ MEDALIAI

Apdovanojimai.

LR URM

Gruodžio 13 dieną LR Užsienio ministras Linas Linkevičius įteikė garbės ženklą „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ medalius Lietuvos diasporos atstovams už ypatingus nuopelnus puoselėjant lietuviybę.

„Mūsų tikslas padėkoti jums ir jūsų pavyzdžiu įkvėpti dabartinius užsienio lietuvių organizacijų lyderius bei narius kartu dirbti vardan mūsų bendros ateities – įgyvendinti prieš 70 metų Lietuvos Chartoje įtvirtintus priesakus dirbti mūsų Tėvynės labui. Apdovanojimu „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ kasmet pagerbsime mūsų diasporos atstovus už ypatingus nuopelnus puoselėjant lietuviybę, skatinant užsienyje gyvenančių lietuvių įsitraukimą į Lietuvos gyvenimą ir gerovės Lietuvoje kūrimą“, – sakė ministras Linas Linkevičius.

Medaliai įteikti kunigui jėzuitui **Antanui Saulaičiui**, Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovei Lietuvoje **Vidai Julijai Bandis**, Lenkijos lietuvių bendruomenės nariui ir Punsco valsčiaus viršai-

čiui **Vytautui Liškauskui**, Vyskupui Antano Baranausko fondo „Lietuvių namai“ valdybos pirmininkei ir Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos mokytojai **Danutei Valukonytei**, Pelesos lietuvių visuomeninio susivienijimo „Gimtinė“ pirmininkui ir Pelesos vidurinės mokyklos lietuvių mokomąja kalba direktoriui **Jonui Matiulevičiui**, lietuviybės ir krikščionybės puoselėtojai Karaliaučiaus krašte kunigui kanauninkui **Anuprui Gauronskui**, paramos fondo „Kunigaikštis Konstantinas Ostrogiškis“ vadovui **Robertui Gabului**.

Garbės ženklas yra dviejų laipsnių: Aukso Vytis ir medalis.

Pirmuosius Aukso Vyčio garbės ženklus L. Linkevičius įteikė Prezidentui **Valdui Adamkui**, Pasaulio lietuvių bendruomenei, Vilniaus arkivyskupui metropolitui **Gintarui Grušui**, prelatui **Edmundui Putrimui**.

Garbės ženklą „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ medaliais šiemet pagerbiami 24 asmenys.

LR URM

„DIRVAI“ AUKOJO:

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga,	
Boston, MA.....	2000
Anonimas,	
Clev. Hts., OH.....	100
K. Kaspariunas,	
Largo, FL.....	100
A. Markevičius,	
Santa Monica, CA.....	100
G. Matas,	
Brecksville, OH.....	100
R. Minkūnas,	
Seven Hillls, OH.....	100
B. Pautienis,	
Richmond Hts., OH.....	100
G. Taoras,	
Westlake, OH.....	70
G. Stankunas,	
Cos Cob, CT.....	50
D. Nagrodzki,	
Briston, MA.....	45
D. Sodeika,	
Torrance, CA.....	45
J. Bacevice,	
Cleveland, OH.....	44.95
N. Raila,	
Los Angeles, CA.....	35
M. Grusdys,	
Rocky River, OH.....	25
M. Ambrose,	
Lewes, DE.....	22
A. Balas,	
Richmond Hts., OH.....	20
J. Cernius,	
Glendale, CA.....	20
V. Radzevičius,	
Livonia, MI.....	20
G. Kampe,	
Willoughby Hills, OH.....	20
Z. Vaitkus,	
Seven Hillls, OH.....	20
R. Zorska,	
Univ. Hts., OH.....	20
I. Meiliene,	
Tinley Pk., IL.....	10
A. Tamoshaitis,	
New Richmond, WI.....	10
N. Brazenas,	
Sparkill, NY.....	5
R. Selenis,	
Livonia, MI.....	5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

DĖMESIO „DIRVOS“ RĖMĖJAMS

Primename „DIRVOS“ rėmėjams, kad „DIRVOS“ leidėja „Vilties“ draugija turi atleidimą nuo federalinių mokesčių Nr. 34-0745990, kuris leidžia rėmėjams nurašyti savo aukas, palikimus bei kitą finansinę paramą „DIRVAI“ nuo federalinių pajamų mokesčių. Tikime, kad „DIRVOS“ rėmėjai padidins savo paramą.

„Vilties“ d-jos valdyba

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

FANTASTIŠKOS DANO RAPŠIO 2019 M. SEZONO PABAIGTUVĖS

Lietuvis Danas Rapšys auksiniais grybšniais užbaigė alinantį 2019 metų varžybų sezoną ir Šveicarijos Lozanos mieste vykusiose „Lausanne Swim Cup“ plaukimo varžybose iškovojo du aukso medalius.

Panevėžietis triumfavo 200 ir 400 m laisvuojų stiliumi distancijose bei abejose distancijose užfiksavo varžybų rekordus.

200 m laisvuojų stiliumi rungtyje D. Rapšys užtruko 1:42.69 min. bei antroje vietoje likusį britą Jamesą Guy'ų aplenkė 0,21 sek.

400 m laisvuojų stiliumi rungtyje lietuvis užfiksavo 3:38.94 min laiką. Šioje rungtyje pajėgių varžovų D. Rapšys nesutiko – artimiausią persekiotoją Lietuvos plaukikas aplenkė net 21,45 sek.

Šveicarijoje lietuvis varžėsi ir 50 m plaukimo laisvuojų stiliumi rungtyje. Atrankos plaukime D. Rapšys užfiksavo 22,41 sek. rezultatą ir užėmė 5-ąją vietą. Pirmas buvo brazilas Nicholas Santosas (21,82).

Be to, mūsiškis plaukikas išbandė laimę ir 100 m plaukime nugara, tačiau atrankos neįveikė – užėmė 11-ąją poziciją (1:02,24).

LRT

Plaukikas Danas Rapšys Glazge, Škotijoje.

Stop kadras

LIETUVOS ŠOKĖJAMS – AUKSAS KINIJOJE IR SIDABRAS NORVEGIJOJE

Evaldas Sodeika ir Ieva Žukauskaitė Sodeikienė.

Organizatorių nuotr.

Gruodžio pradžia buvo svarbi Lietuvos sportinių šokių atstovams. Nespėję atsipūsti po Vilniuje įvykusio pasaulio standartinių sportinių šokių čempionato, naujieji pasaulio čempionai, Lietuvos sportininkai, atstovaujantys Kauno „Kaspino“ klubui – Evaldas Sodeika ir Ieva Žukauskaitė Sodeikienė – išsiruosė į prestižines metų pabaigos varžybas Kinijoje, o Lietuvos standartinių ir Lotynų Amerikos šokių rinktinė Norvegijoje tapo Šiaurės šalių vicečempione, rašome pranešime spaudai.

Šanchajaus mieste kiekvienų metų pabaigoje yra rengiamos finalinės Pasaulio sportinių šokių federacijos (WDSF) „Didžiojo prizo“ („Grand Slam“) serijos varžybos. Į šias varžybas kvietimą dalyvauti gauna tik 12 geriausių standartinių šokių porų pasaulyje (taip pat kviečiama ir viena šeiminių – Kinijos – pora), atsižvelgiant į „Didžiojo prizo“ visų 2019-ųjų metų reitingą. Šiemet tokie kvietimai buvo įteikti trims poroms iš Rusijos, dviem poroms iš Kinijos bei Latvijos, taip pat buvo kvie-

čiama po vieną porą iš Estijos, Italijos, Lenkijos, Rumunijos ir, žinoma, Lietuvos.

Tepraėjus savaitei po pasaulio čempionato, gruodžio 8 d., ir Kinijoje E. ir I. Sodeikos apgynė ką tik iškovotą titulą bei įtvirtino pergalingus 2019-uosius metus dar vienu aukso medaliu. Šiemet tiek Lietuvos sportininkai, tiek kiti turnyre dalyvavę šokėjai stebėjosi stipriai pagerinta varžybų organizacija – kinams, kaip ir lietuviams, pavyko sukviesti pilną areną žiūrovų, taip pat į varžybų programą buvo įtraukta daugiau šokėjų pasirodymų, kurie kėlė publikos smalsumą, o šokėjams, baigiantis metams, leido pajusti šventinę atmosferą, atsipalaiduoti ir mėgautis vienomis paskutinių varžybų šiais metais. Organizatoriai į Kiniją atvykusius dalyvius pasitiko, patiesdami raudoną kilimą ir įamžindami visus dalyvaujančius sportininkus autografų sienoje.

Tuo metu Lietuvos standartinių ir Lotynų Amerikos šokių rinktinė, kurią sudarė 17 porų (jaunių, jaunimo, suaugusiųjų ir senjorų amžiaus grupių spor-

tininkai) išvyko Norvegijos sostinės Oslo kryptimi. Ten visą savaitgalį vyko tradicinės tarptautinės sportinių šokių varžybos „Christmas Dance Festival 2019“. Šiemet šio renginio metu buvo surengtas ir 2019 m. Šiaurės šalių čempionatas, kuriame dalyvavo 10 Šiaurės Europos regiono valstybių. Iki paskutinių finalų atkakliausia kova vyko tarp Lietuvos ir Latvijos rinkinių.

Surinkę 258 taškus lietuviai tik 7 taškais nusileido latviams (265 taškai) ir toli už nugaros paliko Lenkijos rinktinę su 177 taškais. Asmeninėje įskaitoje Šiaurės šalių čempionų vardais džiaugsis K. Burneikis ir I. Šekaitė iš Kauno „Tvisto“ (Jaunimo standartiniai šokiai), A. Trinkus ir N. E. Šalūgaitė iš Vilniaus „MJ sportinių šokių akademijos“ (Jaunimo Lotynų Amerikos šokiai). LRT

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuootojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

Latvian Cleveland
Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM

Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each
month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org

www.facebook.com/latvianclevelandcu

1 YR - 2.50%
2 YR - 2.75%

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
www.clcu.org

